

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA HUDEBNÍ VÝCHOVY

CHLAPECKÝ PĚVECKÝ SBOR PUERI GAUDENTES

BOYS CHOIR PUERI GAUDENTES

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Mgr. Jana Veverková

Oponent bakalářské práce: PhDr. Leona Saláková, Ph.D.

Autor bakalářské práce: Jan Chytil

Obor: Hudební výchova – Matematika

Forma studia: prezenční

Dokončení bakalářské práce: červenec 2015, Praha

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením Mgr. et Mgr. Jany Veverkové. V práci jsem použil informační zdroje uvedené v seznamu. Elektronická verze práce je totožná s verzí listinnou.

V Praze dne 20. 7. 2015

.....

Podpis

Srdečně děkuji Mgr. et Mgr. Janě Veverkové za odborné vedení, cenné připomínky a rady při zpracování bakalářské práce. Dále děkuji sbormistryni Zdeně Součkové za poskytnutý přístup do sborového archivu, za rozhovory a konzultace.

Název:

Chlapecký pěvecký sbor Pueri gaudentes

Anotace:

Teoretická část se zabývá vznikem sboru a jeho historií, popisuje jeho spolupráci se Státní operou Praha, s významnými dirigenty a tělesy, diskografií, účast na tuzemských i zahraničních soutěžích a festivalech nebo koncertní turné a další významná vystoupení. Dále popisuje systém vnitřního fungování sboru, repertoár, členy jeho vedení a nová tělesa, jejichž vznik souvisel s Pueri gaudentes.

Praktická část je zaměřena na rozhovory s bývalými členy sboru, kteří se hudbě nadále věnují.

Klíčová slova:

Pueri gaudentes, Radost Praha, historie sboru, Státní opera Praha, oběžník Vox, festivaly, diskografie

Title:

Boys Choir Pueri gaudentes

Annotation:

Theoretical part deals with the foundation of the choir and its history, describes the cooperation with The Prague State Opera, well-known conductors and corps, discography, participation in domestic as well as foreign competitions and festivals or concert tours and other important performances. Further it defines the system of the inner structures of the choir, repertoire, the leading members and new corps, which were connected with Pueri gaudentes at the time of their origin.

Practical part is focused on the interviews with former members of the choir, who are still active in the musical area.

Keywords:

Pueri Gaudentes, Radost Prague, history of the choir, The Prague State Opera, magazine Vox, festivals, discography

Obsah

Úvod.....	7
1. Historie chlapeckých sborů v našich zemích.....	9
2. Historie Pueri gaudentes a osobnost Zdeny Součkové	10
3. Vývoj Pueri gaudentes od roku 1990 do současnosti	12
3.1 1990-1995	12
3.2 1996-2000	17
3.3 2001-2005	23
3.4 2006-2010	29
3.5 2011-2015	32
3.6 Výhled do budoucna.....	35
4. Odkaz Pueri gaudentes.....	37
4.1 VOSK	37
4.2 Bruncvík	37
5. Vnitřní struktura sboru	39
6. Rozhovory	42
6.1 Martin Rudovský	42
6.2 Vojtěch Dyk	46
6.3 Michal Křístek.....	49
6.4 Jan Zapletal	54
6.5 Jan Morávek.....	57
7. Závěr.....	61
8. Seznam příloh	63

Úvod

„Čím jsou pro mne Pueri gaudentes? Součástí mého osudu a radostí mého stáří. Pokud budu tvořivě živ, rád přiskočím kdykoliv, jakož bylo od počátku.“

Těmito slovy se vyjádřil hudební pedagog a skladatel Pavel Jurkovič k příležitosti výročí deseti let chlapeckého pěveckého sboru Pueri gaudentes. Bohužel, vzhledem ke smutné události, k jeho odchodu, ke kterému došlo v únoru letošního roku, můžu potvrdit, že svá slova opravdu dodržel. Byl velmi důležitým prvkem při zrodu sboru, neboť jeho zakladatelka Zdena Součková v něm našla oporu po všech stránkách. „*Neříkej mi, že v Praze nezvládneš založit chlapecký sbor,*“ vyhecoval jí tehdy rodinný přítel, ale ve výsledku také na uměleckém poli konkurent, profesor Jiří Skopal, zakladatel nejstaršího českého chlapeckého tělesa Boni pueri z Hradce Králové. Po celou profesionální kariéru sbormistryně dokazuje svoji cílevědomost, což jí bylo vlastní už tehdy, před 25 lety. Za tu dobu s ním zažila nepřeborné množství emotivních chvil, ale možná ani sama nevěřila, že podobné problémy bude řešit i po čtvrtině století. Proto se ani v roce 1990 hozené rukavice nezalekla a ze žáků základních škol v oblasti pražských Holešovic vytvořila základ tělesa, které dnes sbírá úspěchy a ocenění od Aljašky po Japonsko. Přitom nešlo výhradně o na první pohled shůry obdařené hochy. Právě přesvědčení, že i z „bručounů“ se pílí a vytrvalostí dají vychovat slušní sboroví zpěváci, bylo jednou ze společných vlastností Součkové a Jurkoviče. A tak zatímco ona chlapce zprvu jednou, posléze dvakrát týdně sdružovala v jeden z nejúspěšnějších českých dětských sborů, on jí ze své pozice učitele pomáhal sbor personálně rozšiřovat a zároveň vybírat a sestavovat repertoár, ať už radou nebo vlastní tvorbou.

I díky tomu si Pueri gaudentes vybudovali svoji pozici na tuzemské kulturní scéně a úspěšně fungují dodnes. Mnohokrát do roka koncertují po celé republice, natáčejí vlastní desky, účinkují ve Státní opeře Praha, objevují se v televizi a rádiu a cestují po světě, kde ne zřídka sbírají vavříny. V hudebním světě pojem Pueri gaudentes něco znamená. Něco, co si v dobách čerstvě porevolučních mohla jejich zakladatelka jen těžko představit.

Přes veškerou slávu, kterou si sbor svými dlouhodobě kvalitními vydobyl, nenajdeme publikaci, která by se věnovala výhradně jemu. Proto se touto bakalářskou prací

snažím onu mezeru zaplnit. Logicky se tak jako o pramenech informací nedá hovořit o literatuře, písemné materiály nalezneme pouze útržkovitě v hudebních časopisech a ostatním tisku. Převážnými zdroji jsou jak elektronický, tak fyzický archiv sboru, rozhovory se Zdenou Součkovou a dalšími zainteresovanými osobami, vlastní vzpomínky, jakožto dlouholetého člena sboru, a v menší míře literatura věnována sborové problematice obecně.

Obsahem práce se snažím zachytit jeho vznik a okolnosti s ním spjaté. Dále po pětiletých úsecích rozebírám jeho vývoj, ve kterém se krok po kroku odráží systematická práce jeho zakladatelky. Nemůže chybět ani současná struktura sboru, zmínění pěveckých těles, jejichž vznik je s ním svázán, a v poslední řadě rozhovory s lidmi, jejichž život byl jeho činností více či méně ovlivněn. Výsledkem by měl být dokument, který každému zájemci podá souhrnný obraz, jak Pueri gaudentes fungovali po dobu svých prvních, a samozřejmě doufám, že zdaleka ne posledních, pětadvaceti let.

1. Historie chlapeckých sborů v našich zemích

Činnost chlapeckých sborů je historicky spjata s církví, ať už šlo o tělesa chrámová, katedrální nebo klášterní. Z poloviny 13. století pocházejí první písemné zmínky o působení takového chóru na českém území. Roku 1252 byl na půdě chrámu sv. Víta v Praze založen dvanáctičlenný sbor složený ze žáků téže chrámové školy. Tato forma zpěvu se následně šířila dále do českého království. Jak už bylo řečeno, všechny tyto postupně vznikající soubory byly církevními institucemi. Jejich členové byli součástí kléru, přestože v dospělosti dosáhli třeba jen nejnižšího vysvěcení. V době pobělohorské se centrum chlapeckého sborového zpěvu přesunulo zejména do jezuitských škol, nicméně u některých řádů se tradice udržela až do dvacátého století, jako například v Břevnovském klášteře.

Od poloviny 19. století se sbory vydaly jiným směrem. Vznikaly hudebně pěvecké spolky, kterým byl mimo jiné pražský Hlahol, jenž připravoval chlapce do 15 let věku v samostatném oddělení. Existovalo také několik školních chlapeckých sborů, ty se však do celkového vývoje nijak významně nezapsaly. V roce 1939 založil Miroslav Venhoda pěvecký sbor Schola cantorum, v němž se vedle zpěvu dostalo žákům vzdělání v intonaci, hlasové výchově, harmonii a nauce o skladbě. S tímto souborem spolupracovali významní umělci, za všechny jmenujme Rafaela Kubelíka. Sbor čítal 20 chlapců, ke kterým byla najímána externí mužská část. Činnost tohoto, jakož i všech ostatních podobných spolků, byla násilně potlačena režimem po roce 1948, neboť v očích představitelů vládnoucí komunistické strany byla vnímána jako součást nežádoucí církevní sféry.

Teprve až po několika desetiletích, roku 1982, byla tato původně staletá tradice obnovena díky královehradeckému sboru Boni pueri, jenž působí dodnes. Druhým takovým poválečným a dodnes fungujícím spolkem se stali právě pražští Pueri gaudentes, které na svět při Domu dětí a mládeže v Praze 7 přivedla roku 1990 Zdena Součková, jež je v jejich čele i nyní, téměř po čtvrtstoletí od založení.

2. Historie Pueri gaudentes a osobnost Zdeny Součkové

Sbor Pueri gaudentes by pravděpodobně nevznikl, nebýt jeho mateřského předchůdce a nyní kolegy Radosti Praha. Vzájemná provázanost je zřejmá už dle pojmenování obou uskupení, neboť překlad názvu chlapeckého sboru do češtiny zní Radostní chlapci. Dětský pěvecký sbor Radost Praha byl založen roku 1961 Vladislavem Součkem jako sbor školního klubu základní devítileté školy v Korunovační ulici v Praze 7, ale již po čtyřech letech přešel k tehdejšímu Obvodnímu domu pionýrů v Šimáčkově ulici, kde se stal celoobvodním sborem. Na stejné adrese působí dodnes, od roku 1994 ho zde nalezneme při základní umělecké škole.

Radost Praha ale nespojuje s Pueri gaudentes pouze název, ale především osobnost Zdeny Součkové. Za svobodna Zdena Řezníčková vystudovala pedagogickou školu v Berouně, následně obor loutkoherectví na divadelní fakultě AMU v Praze. Dokonce i nastoupila jako učitelka do mateřské školy, nicméně u této profese nezůstala dlouho. Ke sborovému zpěvu se dostala právě díky Radosti Praha, kde nejprve sama byla členkou. Během akademických studií dostala nabídku od Domu dětí, aby zde působila jako vedoucí estetického oddělení. Díky tomu od roku 1969 začala pracovat nejprve s přípravnými sbory Radosti, později i se sborem koncertním. Působila tak po boku svého manžela, neboť se v té době provdala za sbormistra Vladislava Součka. Za tohoto období navázala přátelství s prof. Jiřím Skopalem, který roku 1982 založil v Hradci Králové chlapecký sbor Boni pueri. Práce rodinného přítele jí byla velmi blízká, často navštěvovala jejich zkoušky, až jí jednoho dne prof. Skopal vnuknul myšlenku založení vlastního tělesa.

Zdena Součková tím i reagovala na vzrůstající zájem chlapců a jejich rodičů o sborový zpěv, a díky tomu se do této prakticky nikdy nekončící práce pustila. Její cílevědomost a neúnavnost napovídaly, že takové pěvecké těleso nalezne své opodstatnění a to na sebe opravdu nenechalo dlouho čekat. Už jen skutečnost, že si záhy získala jak sympatie, tak podporu několika významných hudebních osobností, dokazovala oprávněnost jejího počínání. Jedním z prvních a zároveň dlouhodobých profesních partnerů sboru se stal hudební všuměl Pavel Jurkovič, jenž byl zároveň jakýmsi „dvorním skladatelem“ sboru. Pro chlapce napsal nebo upravil bezpočet skladeb, z nichž některé nalezneme na stálém repertoáru, jiné se vracejí podle příležitostí. Na jeho popud začala sbormistryně rozšiřovat pěvecký záběr sboru i o tvorbu starších epoch včetně odkazu středověku nebo renesance. Ačkoli měla obavy, mladí zpěváci její myšlenku přijali velmi dobře.

Neocenitelný přínos Součkové se vedle řízení zkoušek, koncertů a sborového zákulisí nachází také v psychologii. Svým chlapcům se vždy snažila být blízko, vědět o jejich životě co nejvíce a pomáhat jim. Nikdy jí nebylo lhostejné, když měl člen sboru problémy rodinné nebo studijní, pokaždé se snažila pomoci k nápravě. Nalezneme mnoho chlapců, dnes už mužů, kteří s úctou vzpomínají, jak si pro ně vyhradila čas a věnovala se jim. Na jednu stranu sice vždy budila respekt, na druhou to ale byla a je pro všechny kluky hodná a ochotná teta Zdena. Její odborné kvality byly ohodnoceny i oficiálně, v roce 1997 jí byla udělena Cena Františka Lyska, nejvyšší ocenění sbormistrovské činnosti v České republice.

Radostné chlapce vedla jejich zakladatelka zpočátku převážně sama, kromě prvního roku, kdy s ní spolupracovala Veronika Hösslová. Ovšem významnou měrou jí jak v začátcích samotných, tak i v dalším sborovém životě, pomáhal zmíněný Pavel Jurkovič. Mimo to, že pro sbor sám skládal a byl Součkové jakýmsi konzultantem ve věci výběru správného repertoáru pro čistě chlapecké těleso, jakožto hudební pedagog na nedaleké základní škole v Umělecké ulici dělal sboru reklamu a zároveň své žáky různého věku posílal stát se členy Pueri gaudentes. Prvotní výběr zpěváků probíhal mezi žáky prvních až čtvrtých tříd různých základních škol, čímž se nakonec ustanovil počet zakládajících členů asi na čísle 50. Sbor se časem přirozeně rozšiřoval i s ohledem na vznik přípravného systému, díky čemuž v dnešní době čítá přes 200 zpěváků mladšího školního věku počínaje a adolescenty konče. V současnosti je tak vnitřní struktura rozdělena do pěti hlavních oddělení – Pueri 1, Pueri 2, Pueri 3, Pueri-Horoměřice a výkladní skříň celého systému, koncertní sbor.

3. Vývoj Pueri gaudentes od roku 1990 do současnosti

3.1 1990-1995

Na jaře roku 1990 Zdena Součková s Veronikou Hösslovou při Domu dětí a mládeže v Praze 7 přivádějí na svět chlapecký pěvecký sbor Pueri gaudentes. Zakládající členové se rekrutovali z okolních základních škol a také mezi ně patřili hoši, kteří zpívali tehdy ještě po boku děvčat v přípravných sborech Radosti Praha. Ve výsledku byli totiž spokojenější v čistě klukovském kolektivu, kde zpívání nemohlo být bráno jako dívčí záležitost. Vznikla tak přibližně padesátičlenná skupina ve věku od šesti do deseti let. Počínaje školním rokem 1990/1991, tedy zářím 1990, začala systematická práce. Hned o měsíc později se chlapci vydali na první soustředění do Líbeznic u Prahy, ovšem tehdy ještě v doprovodu děvčat z komorního sboru, která ale byla, na rozdíl od chlapců, zvyklá na režim zkoušek. Sama Součková na tyto začátky vzpomíná takto: „*Vedle vyzpívaných holek to bylo hrozné. Kluci nikdy nikde nebyli, chodili teprve měsíc zpívat do přípravek a všech více než 50 jsme jich vzali najednou s sebou. Nevydrželi ani pořádně zkoušet, protože mezi nimi ještě nefungoval žádný řád, na který jsem byla zvyklá z přípravek Radosti, kde se předával z ročníku na ročník. Nicméně přestože si kluci skřípli prsty do šatny a škrtali sirkami ve spacáku, vrátili jsme se živí a zdraví a mě to od práce s nimi nijak neodradilo.*“ Ještě téhož roku stihli Pueri gaudentes svůj první koncert, společně s Radostí Praha vystoupili 16. prosince 1990 na Vánočním koncertě v Kulturním domě Ládví, což vyvolalo vlnu nadšení jak mezi chlapci, tak mezi rodiči. Vzápětí, v lednu 1991, vystoupili pro profesora Václava Žilku na přehlídce Dřevěná píšťalka na pražském Žofíně. První rok uzavřeli červnovým vystoupením na oslavách 30. výročí Radosti Praha ve Smetanově divadle, dnešní Státní opeře Praha. Během tohoto roku byli kluci rovnoměrně rozděleni do několika skupinek různě věkově promíchaných. Teprve až praxí Zdena Součková zjistila, že není možné mít pohromadě prvňáka a čtvrtáka a že je potřeba sbor strukturovat i věkově. Po prvním roce dostala V. Hösslová nabídku vyučovat na konzervatoři, a tedy sbor opustila.

Chlapci se postupně vytříbili a Součková tak rozdělila Pueri na dvě části – přípravnou, kde byli ti mladší, a, dle vlastních slov, s nadsázkou koncertní sbor, kde byli ti starší a lepší zpěváci. Pro něj už začala shánět i dvojhlasé skladby, což byla do té doby pro kluky novinka. I během roku ovšem neustával nábor, a přestože se Součková původně zdráhala nabírat kluky „z ulice“ a raději si je chtěla všechny postupně vychovat, brzy od tohoto předsevzetí ustoupila a přijímala i starší. To se odrazilo na prvním letním táboře,

který proběhl hned v srpnu 1991, konkrétně v Bakově nad Jizerou. Na tomto táboře začali totiž nejstarší členové mutovat a pro Součkovou bylo velmi složité jim vysvětlovat, že to neznamená, že již nebudou moci zpívat. K založení samostatné mužské části sboru však ještě nebyly podmínky, proto nárazově vypomáhali muži ze sboru pro dospělé Gaudium, který je také jedním ze sborů manželů Součkových.

Tato letní soustředění se pro fungování sboru stala velmi významnými a pro každého člena sboru tradičním symbolem konce letních prázdnin. Chlapci by nebyli schopni několik dní v kuse pouze zkoušet, proto to Součková pojala skutečně jako tábor, kde je polovina dne věnována zpěvu a druhá etapovým částem celotáborové hry. Vedoucími jednotlivých oddílů byli nejprve její pedagogičtí kolegové, postupem času ale mohla používat vlastní zdroje a do těchto funkcí obsazovat plnoleté členy mužské sekce. Druhý důležitý aspekt letního střetávání tkví v tom, že se ho zúčastní také členové přípravného oddělení aspirující na postup výše. V průběhu tábora se přirozeně seznámí jak se společenskou, tak s hudební stránkou nejvyššího patra sboru, čímž se usnadní jejich podzimní zapojení do koncertní části, kam je přijímána většina z nich. Pro takto každoročně povýšené členy se vžil termín „nováčci“.

Ještě v prosinci téhož roku Pueri vystoupili poprvé ve smíšeném složení na Vánočním koncertě v Ústředním kulturním domě železničářů na Náměstí Míru, dnešním Národním domě na Vinohradech. Přidání mužské složky mělo pro sbor i výhody po intonační stránce. Kluci ještě neměli dostatečnou kvalitu, aby mohli konkurovat dívčím sborům v trojhlas. Proto se Součková vydala jiným směrem, k sopránu a altu přidala jeden mužský hlas, a jelikož byli všichni dobří „sluchaři“, intonace šla rázem nahoru. Oddělenou hlasovou výchovu tehdy ještě nepraktikovala, případnou neznalost nahrazovali chlapci nadšením, které sama sbormistryně přirovnává k tomu „*jít do revoluce a nevědět, co je tam čeká*“ a které nemilosrdně přebíjelo její vtípky o zrušení sboru, když jí budou zlobit. V lednu 1992 přišel první mimopražský koncert a nemohl být nikde jinde, než v Hradci Králové společně s místními Boni pueri. V dubnu téhož roku se kluci poprvé objevují na toho času tradičním festivalu Letenská vonička, v rámci něhož vystoupí v Kulturním domě Vltavská a také oplatí hostitelství sboru Boni pueri. O měsíc později bylo 20 chlapců vybráno k účasti na natáčení italského filmu Malý Mussolini.

V srpnu 1992 dochází opět na letní soustředění, tentokrát v Jindřichovicích pod Smrkem. Prosinec přináší Vánoční koncert v Míčovně na Pražském hradě, čímž se sbor poprvé dostává za zdi Hradu. Od začátku roku 1993 se sbor připravuje na březnovou

premiéru pásma Vrby se nám zelenají-Vítání jara, což byla první vlaštovka z bezpočtu skladeb od skladatele Pavla Jurkoviče pro Pueri gaudentes. V dubnu přichází pozvání od Sušického dětského sboru a na tehdejší koncert reagoval Jiří Kolář svou kritikou: „*Dramaturgii večerního koncertu završil hostující chlapecký sbor Pueri gaudentes z Prahy za řízení pí. Z. Součkové. Sbor složený z chlapeckých i dospělých zpěváků vyniká kompaktním zvukem, a přestože zpívá teprve třetím rokem, prokázal bezpečně i své další pěvecké kvality.*“ Koncem stejného měsíce se sbor opět účastní Letenské voničky a umístěním ve zlatém pásmu se kvalifikuje na národní přehlídku školních dětských sborů, která se uskuteční v červnu v Pardubicích.

V létě 1993 přišla za sbormistryní dcera ředitelky mateřského DDM s nabídkou zájezdu na Sicílii. Zdena Součková, aniž přesně věděla, co dělá, s odvahou sobě vlastní tuto výzvu přijala a od letního soustředění ve Fojtce u Liberce, kam pozvala také pány z Gaudia, kteří se po několik následující let stali pevnou součástí Pueri gaudentes, začala pracovat na zájezdním repertoáru a na přelomu září a října k první sborové zahraniční cestě skutečně došlo, na což má sama sbormistryně i po více než dvaceti letech barvitě vzpomínky: „*Tenkrát to byl pro mě s kluky první zahraniční zájezd. Když přišli do kostela, zkoušeli akustiku tak, že si hvízdli, takže se to muselo krotit. Ale jinak byli fantastičtí. Jeli jsme na lodi, byla bouřka a já jsem s nimi potřebovala zkoušet. Klukům bylo špatně, odbíhali se slovy, že musí zvracet, ale hned se zase vrátili na zkoušku, což bylo něco neskutečného.*“ Pro začínající zpěváky byla tato cesta neocenitelnou zkušeností, každým koncertem získávali ohromné zkušenosti. Zde také poprvé přišla se systémem, jak zapojit starší členy, tehdy ještě výhradně pány z Gaudia, aby jí pomohli s péčí o mladší kolegy. Každému z nich přidělila skupinku tří až čtyř chlapců, jímž se po dobu zájezdu stal adoptivním tatínkem. Tato vazba člena mužské části s několika členy té chlapecké se jí velmi osvědčila a na zahraničních turné ji využívá dodnes.

Po návratu z jižní Evropy se koncentrace sboru zaměřila na další úkol. Díky rodiči jednoho ze členů se k Součkové dostala nabídka působit na prknech Státní opery Praha v tradičním díle Georgese Bizeta Carmen. Tato spolupráce stále trvá a chlapci mají za sebou již stovky představení ve více než deseti různých operách. Zkraje roku 1994 vrcholily přípravy na premiéru, ke které došlo 16., resp. 17. února. Dílo bylo nastudováno ve francouzském originálu pod taktovkou Martina Turnovského a za režie Davida Dunna Bauera. Byl to velice důležitý kamínek při skládání celkové mozaiky sboru, neboť tím v očích rodičů získal společenskou vážnost, nemluvě o nadšení samotných zpěváků.

V dubnu přišla na řadu již tradiční, jubilejní desátá Letenská vonička, tentokrát obohacená o hostující sbor z rakouského Seebodenu. Letní soustředění se uskutečnilo v Ondřejovicích.

Stejně jako Radost, tak i Pueri gaudentes roku 1994 přešli od Domu dětí a mládeže k Základní umělecké škole v Praze 7, což přineslo také možnost angažovat stálou klavíristku. Přirozeně se jí stala Adriana Barthová, jelikož už v předchozích letech Součkové příležitostně vypomáhala. Následující podzim se nesl především v duchu příprav na působení ve Státní opeře a na vánoční koncerty. Datum 7. prosince 1994 a tehdejší koncert v Zrcadlové kapli Klementina se zapsaly do historie sboru hned dvěma způsoby. Jednak šlo o premiérové samostatné vystoupení mužské složky, které navíc sklidilo takový úspěch, že bylo o čtyři dny později reprízováno. Kvalita mužské části se obzvlášť v jejích začátcích pohybovala na tenké hraně, protože těžko predikovat, kdy, kdo a do jakého hlasu odmutuje. Proto s ní sbormistryně v závislosti na jejím složení pracovala někdy méně intenzivně, a jindy naopak jeli samostatně třeba i na soutěž. Stejně tak Součková přišla na to, že přestože těžiště stále tkvělo v chlapecké části, nemohla se pouštět do konfrontace s dívčími sbory. *„Nemůžu zpívat to, co zpívají holky, tam jim nemůžu konkurovat. S kluky, kteří jsou zde jenom do mutace, nemůžu hlasově dělat, co zvládnou holky v sedmnácti, osmnácti letech, to prostě nejde. S tím souvisí taky otázka repertoáru. Měli by sice vystupovat jako smíšený sbor, ale tam je často obsah skladeb, například mši, v rozepři s jejich myšlením, ještě na to nemají. Hudebně to zvládnou, ale vyzní to trochu jinak. Proto jsem se poohlížela také v zahraničí. Další rozdíl je v tom, že kluci se projevují více jako individua, každý zpívá sám za sebe. Ale přesně v tom skloubit něco neslučitelného, ale přesto zachovat tu vybočující, nádhernou jedinečnost, se skrývá ta krása a dobrodružství.“*

Na vánočním koncertu v Lichtenštejnském paláci prvně zazněla skladba Omnis Sermo Dei Ignitus, jež byla jednou z prvních, kterou skladatel Emil Hradecký sboru věnoval. I tato vazba je stále aktivní. S příchodem roku 1995 začaly náročné přípravy na druhou zahraniční cestu. Ovšem tentokrát se již jednalo o mezinárodní soutěž dětských sborů, což byla a vždycky bude pro skupinu kluků obrovská výzva. Cílovou destinací bylo francouzské Nantes a 7. ročník tamní události. Ve velmi tvrdé konkurenci 26 sborů ze 14 zemí Evropy se 36 reprezentantů Pueri gaudentes při své kontinentální premiéře rozhodně neztratilo a probíjovali se až do semifinále. Mimo to ve Francii proběhly také dva samostatné koncerty, z toho jeden v místě ubytování Nort-sur-Erde, a jeden v Německu.

Svémi silami a řízením svých skladeb byl během zájezdu nápomocen blízký přítel sboru, skladatel Pavel Jurkovič. Úspěch na francouzské půdě se odrazil také v místním tisku: „*Krásnou odměnu poskytl minulého večera koncert mladého sboru Pueri gaudentes publiku v kulturním sále, z větší části složeném z rodičů a žáků gymnázia Saint-Michel, kteří přijali české sboristy během festivalu dětských pěveckých sborů v Nantes. Divákům se líbila rozličnost repertoáru Pueri gaudentes, jeho spontánnost, nenucenost mladých sólistů, hudebníků a zejména přednesení domácí písně, ke které se připojil celý sál. Zapamatujeme si skvělé řízení sbormistryně Zdeny Součkové a Pavla Jurkoviče, skladatele a autora Ptačího koncertu, bouřlivě přijatého posluchači.*“ Zmíněnými hudebníky jsou myšleni členové sboru, kteří své kamarády doprovázeli na různé hudební nástroje. Tato svépomoc při tvoření orchestru, tj. využití instrumentálně schopných zpěváků, namísto shánění externích, je rovněž charakteristickým znakem tohoto tělesa.

Na jaře přichází 11. ročník Letenské voničky, jehož součástí bylo pohoštění libereckého Severáčku. O měsíc později se naopak chlapci podívali na sever Čech. Školní rok zakončili koncertem na ministerstvu školství, ještě předtím si ale stihli v Husově sboru zazpívat s chlapeckým sborem Johannelunds gosskör ze švédského Linköpingu. Na letním soustředění, lokalizovaném opět v Ondřejovicích, bylo ústředním tématem rozšíření operního repertoáru, neboť 15. září došlo k premiéře Pucciniho Turandot.

To, co ze začátku vypadalo pouze jako rozmar ambiciózní ženy a čemuž ani její manžel zprvu nevěřil, najednou mělo na kontě dvě zahraniční cesty, dvě operní představení, bezpočet tuzemských koncertů, ale především již celých 5 let působnosti na domácí umělecké scéně. Proto nemohl chybět výroční koncert, který se konal 29. října v sále Bohuslava Martinů Lichtenštejnského paláce. Na pořadu dne byly lidové písně v podání staršího přípravného oddělení Pueri gaudentes a u koncertního sboru například části Jistebnického kancionálu, Truvérské mše Petra Ebena nebo některé černošské spirituály v aranžmá Miroslava Raichla, případně Milana Dvořáka. V programu mohli návštěvníci nalézt mj. slova Pavla Jurkoviče: „*Když bylo panu profesoru Plickovi pětadesát, svěřil se mi, že by v Praze založil chlapecký sbor, kdyby mu bylo alespoň o dvacet méně. A tu se splnil sen nás obou, díky touze, vytrvalosti, ale i paličatosti Zdeny Součkové a stále narůstajícího zájmu chlapců, ale i mužů, jejichž barva hlasů se s těmi chlapeckými přirozeně snáší, nehledě na tu přirozenou chlapeckou mentalitu. Jako užitečné, a pro tento chlapecký soubor charakteristické, se ukázaly i instrumentální znalosti chlapců*

a mužů, kteří jsou schopni obstarat doprovod sami.“ Náplní zbytku roku se stala příprava na natáčení prvního sborového CD.

3.2 1996-2000

Místem vzniku první nahrávky nazvané „Pueri gaudentes – profil“ byl Anežský klášter. Deska se snaží zachytit samotnou podstatu stylu, jakým se Radostní chlapeckí dlouhodobě prezentují. Najdeme na ní skladby přednesené jak celým koncertním sborem, tak jeho chlapeckou nebo mužskou částí zvlášť, s doprovodem či a capella, rozmanitostí zastoupené od Jistebnického kancionálu přes scénické pásmo jejich toho času vrcholného díla Vrby se nám zelenají od Pavla Jurkoviče až po černošské spirituály, např. I Want To Be Ready. Ty jako by předznamenaly budoucí spolupráci s mezzosopranistkou Evou Kriz-Lífkovou, ze které později vzejde samostatná nahrávka. Průvodního slova na bookletu premiérové desky se ujal Pavel Jurkovič: *„Díváme-li se na sevřené řady dívčích sborů a posloucháme-li jejich vyrovnaný zpěv, máme často pocit, že sbormistr hraje na velké varhany, jejichž píšťaly vytvářejí pěkný jednotitý zvuk diktovaný vůlí hráče. Chlapecký sbor má samozřejmě také ctižádost zpívat krásně, ale díváme-li se pozorně, vidíme už ve výrazu tváře celou řadu individualit, které přinášejí do celkového vyznění něco typicky svého. Tím jsou tyto sbory také jiné ve výrazu, ale samozřejmě také v barvě, která je jedinečná, protože je prostě chlapecká.“*

Rok 1996 byl velmi bohatý i na spolupráci s Českou televizí. Nejdříve se hoši zúčastnili natáčení filmu *Ďábel* v Praze, následně legendárního víkendového dětského vysílání *Júhele* neděle a nakonec pro ni natočili *Ptačí koncert*, jednu z částí cyklu Vrby se nám zelenají. Při dalším ročníku *Letenské voničky* byl hostem sbor z Litoměřic, nicméně těžištěm práce byla příprava na nové operní představení, *Musorgského Boris Godunov*, a především na v pořadí již třetí zahraniční cestu, nyní do Belgie. Na 44. ročníku *Evropského hudebního festivalu mladých* v Neerpeltu dosáhli chlapecký historického úspěchu – v kategorii chlapeckých sborů získali 1. cenu. V červnu opět po roce v Husově sboru přivítali skandinávské kolegy, tentokrát finský chlapecký sbor *Pirkanpojat*. Po letním soustředění v Chřibské přišel prosincový koncert v Plzni, kde *Pueri* společně s Karlovarským symfonickým orchestrem a Lucií Bílou uvedli *Requiem* Andrew Lloyd Webbera. Mimořádně úspěšný rok byl zakončen vánočním turné po Nizozemsku, které čítalo hned sedm vystoupení. V roce 1996 došlo i na personální změny. Své působení ukončila klavíristka Adriana Barthová, naopak ve stejném roce začala nepřetržitá,

s výjimkou mateřské dovolené, spolupráce s hlasovou poradkyní Markétou Džunevou¹, toho času Mackovou.

Na jaře roku 1997 se sbor několikrát předvedl jako vřelý hostitel. Nejprve přivítal norské chlapce Kor koselig, poté Belgičany Jeugdkoor a nakonec v rámci Letenské voničky Sušický dětský sbor. Sotva byl školní rok zakončen velmi dobře přijatým koncertem v Černínském paláci pro ministerstvo zahraničí, začaly intenzivní zkoušky na jeden z největších projektů v dějinách Pueri gaudentes vůbec. Na konec léta se připravovala Mše Leonarda Bernsteina. I přes extrémní vytížení zvládli chlapci v červenci ještě cestu do italského Lecca, kde na Mezinárodní soutěži pěveckých sborů dosáhli na 2. cenu, lepší byli pouze Cantores Minores z polské Varšavy. Letní soustředění v Soběšíně bylo poznamenáno brněnskou přípravou na Bernsteinovu mši, jelikož na jejím uvedení se podílela také tamní filharmonie, filharmonický sbor, sólisté a jazzová a rocková sekce. Premiéra 29., resp. 30. srpna se odehrála na 3. nádvoří Pražského hradu.

V listopadu přišlo na řadu nahrávání druhého CD. Jak už bylo předestřeno, druhá deska byla zaměřena na spirituály a gospels a ve spolupráci s Evou Kriz-Lifkovou vyšla pod názvem Crossin' Jordan – Spirituály & Gospels. Sama sólistka v bookletu uvedla: *„Málokdo si uvědomuje, kolik sisyfovské práce se pod brilantní interpretací a úspěchy Pueri gaudentes skrývá. Chlapecký sbor prochází neustálou proměnou, zároveň zaniká i vzniká. Neúprosným přírodním zákonem se chlapecké křišťálové hlásky prakticky ze dne na den mění přes havraní krákání a nakráplé hrnce na mladé tenory, barytony a basy. Zdena a pánové mají obdiv nás všech pro poctivou muzikantskou práci, nadšení, které hory přenáší a výslednou směs profesionálního a přitom spontánního hudebního projevu.“* Koncem roku 1997 přišla také první příležitost účinkování v tradičních adventních koncertech, pořádaných Českou televizí. Jednalo se o 1. adventní koncert v kostele sv. Šimona a Judy v Praze a 4. v kostele sv. Vojtěcha taktéž v Praze.

Roku 1998 se zapojuje nová klavíristka Monika Pecikiewiczová², toho času Klicperová. V dubnu dochází k průlomů na poli mediálním, jelikož se zakládají internetové stránky sboru, ovšem tehdy ještě bez vlastní domény, využívaly portálu s volnými

¹ Markéta Džuneva je absolventkou Pedagogické fakulty UK a studia zpěvu na Pražské konzervatoři u prof. Kateřiny Kachlíkové a externí členkou operního sboru Státní opery Praha. Již v průběhu studia spolupracovala se Zdenou Součkovou u přípravných sborů Radosti Praha. V ZUŠ Šimáčkova v Praze 7 vyučuje sólový zpěv a působí jako hlasová poradkyně u Pueri gaudentes.

² Monika Pecikiewiczová je absolventkou Pražské konzervatoře u prof. Vladimíra Topinky na klavír a u prof. Jaroslava Přikryla na cembalo. Zúčastnila se několika mezinárodních soutěží, největším úspěchem je 2. a 3. místo z Virtuosi per musica di pianoforte. Od roku 2000 je členkou Quartetto con Flauto.

doménami. Mezi významné koncerty v tomto období patří vystoupení na schodech Národního muzea věnované Emilu Hradeckému, tradiční Letenská vonička, při které byla hostem příprava libereckého Severáčku, zahájení výstavy Svět knihy v Klementinu a závěrečný koncert v pražském Rudolfinu. Současně Součková přijala výzvu od královehradeckého kolegy Skopala, jenž jí sám se svými Boni pueri pro velké vytížení nemohl přijmout, a pustila se do příprav na natáčení hudby Gabriela Faurého ve spolupráci s pardubickou komorní filharmonií pod taktovkou Douglase Bostocka. Jednalo se o díla Requiem, Pelléas et Mélisande, Three Mélodies a Pavane. Tato příležitost spolupráce se špičkovými umělci na profesionální úrovni ukázala, že chlapecký sbor po usilovné osmileté práci dokáže předvést výkon splňující nejpřísnější kritéria. Samotné nahrávání vedené dánskou produkcí proběhlo v červnu v Lanškrouně a jeho výsledkem je zřejmě nejvyšší nahrávka, jakou kdy Pueri gaudentes natočili. Když o rok později poprvé vyrazili na turné do Japonska, s potěšením zjistili, že tato deska vede žebříček prodejnosti klasické hudby v oblasti Kyoto.

Léto roku 1998 bylo ale nadále vytížené. Nejprve byl v Praze hostem litevský sbor z Tartu, aby vzápětí chlapci naopak vyrazili do Skandinávie, konkrétně Norska a Švédska. Určitě největším zážitkem pro ně byla půlnoční mše za světla polární záře hluboko v lesích na území Laponců. Po návratu bylo na programu zahájení hudebního festivalu v Českém Krumlově, přímo přenášené Českou televizí, kde sbor uvedl oblíbený kus Carmina burana. Tradiční soustředění proběhlo v Dolejším Těšově. V listopadu se velké zkušenosti dočkala i starší příprava, když nejprve pro Českou televizi natočila koledy, aby následně vystoupila v divadle Semafor v představení pro děti. Mezitím koncertní část zpěvem v Městské knihovně v Praze oficiálně pokřtila loni natočené CD Crossin' Jordan – Spirituály & Gospely. O této akci se mohli Pražané dozvědět z metropolitního deníku Metro, což svědčí o rostoucí popularitě sboru. Koncem roku došlo na premiéru již čtvrtého pokračování mezi Státní operou Praha a Pueri gaudentes, šlo o Českou mši vánoční. V Katolickém týdeníku byla chlapecká prezentace ohodnocena jako „*intonační a stylová ozdoba*“.

Práce Zdeny Součkové si všiml i Český rozhlas, konkrétně jeho třetí kanál Vltava. V lednu 1999 byla pozvána do pořadu Alfréda Strejčka Rozhovory s hudbou, věnovaný samozřejmě jejím svěřencům. Přítomnost spirituálů na sborovém repertoáru se ukázala jako výhodná, když chlapci dostali možnost vystoupit pro amerického ambasadora v rámci akce nazvané „Americký večer“. Krátce poté jim na repertoáru přibyla další opera, jednalo

se o dílo Emila Františka Buriana Bubu u Montparnassu. Během jara došlo také na další kapitolu vzájemného střetávání se Sušickým dětským sborem. Tentokrát ve městě zápalek u příležitosti oslav 30 let založení místního sboru byla uvedena slavná Vivaldiho Gloria. Jubilejním byl i ročník Letenské voničky, již 15., chlapci při jeho příležitosti předvedli v kostele sv. Antonína na Strossmayerově náměstí pražskou premiéru sborových částí zmíněné Glorie společně s Piccola orchestra. Hostem pro tento rok byli šumperští Motýli. Závěrečný koncert byl pojat ve velkém stylu, na programu byla opět Gloria a ve spolupráci s Radostí Smetanova Proč bychom se netěšili. Proto se takovýto koncert nemohl odehrát v menších prostorách, než jaké poskytuje slavné Rudolfinum. Ve zbývajících dnech končícího školního roku ještě chlapci vyprodukovali další kompaktní disk s názvem Sem, sem, sem, pastýři, jehož obsahem, jak sám název napovídá, byly výhradně koledy a vánoční zpěvy.

Od nové sezóny 1999/2000 povýšil jeden ze členů basové sekce a občasný klavírní korepetitor Jan Zapletal³ do pozice druhého sbormistra, čímž výrazně pomohl ve vedení dosud osamocené Součkové. Letní soustředění se sice opět konalo v Dolejším Těšově, ale změnil se jeho systém. Tímto rokem počínaje se odehrává ve dvou fázích, delší a méně intenzivní, která je pouze pro chlapce do mutace, a kratší, ale náročnější, pro tenory a basy. Nicméně téma obou částí bylo totožné, příprava na první cestu do Japonska, což zároveň měla být první mimoevropská štace. I přes poctivou přípravu na daleký zájezd si chlapci našli čas na výjimečnou akci, kam se jim dostalo cti se zúčastnit. Jednalo se o závěrečný koncert 8. mezinárodního festivalu duchovního umění Svatováclavské slavnosti ve Vladislavském sále Pražského hradu, kde po boku Lubicy Vargicové, Mira Dvorského, Kühnova smíšeného sboru či symfonického orchestru Českého rozhlasu a to vše za vedení dirigenta Vladimíra Válka uvedli například Webberovo Requiem. Dva dny před odjezdem do Asie si Součková otestovala repertoár v kostele sv. Šimona a Judy a 11. října 1999 se se svými 31 radostnými chlapci vydala na premiérové transkontinentální turné, které sami nazvali Cesta dobré vůle. Přípravy byly samozřejmě důkladné, včetně nastudování tamní etikety, a stejně tak očekávání všech zúčastněných byla rozsáhlá, nicméně realita je dalece předčila. V pěti městech v okolí metropole Tokio strávili 17 dní, které se nesmazatelně zapsaly jak do análů sboru, tak do srdcí jeho členů, naplněné nepřetržitým sledem koncertů, recepcí (audience u každého z místních starostů byla samozřejmostí),

³ Jan Zapletal je absolventem ČVUT a Pedagogické fakulty UK. V současnosti vede projekční ateliér zaměřený na dopravní stavby. Mimo to je vedoucím mužské vokální skupiny VOSK.

poznáváním japonské kultury a historie, vše naplánované s precizností místním organizátorům vlastní. Za všechny zážitky jmenujme koncert ve vyprodané hale v Kyoto pro 1800 posluchačů nebo improvizovaný koncert v boeingu 747 během 12 hodin dlouhého letu. *„Vypadalo to jako davové šílenství okolo Lunetiků. Japonská děvčata se vrhala na kluky, nechala si je podepisovat, společně se fotografovali, jekot byl na denním pořádku. Kamkoli jsme vešli, situace se opakovala. Zvlášť populární byl v tomhle směru jeden kluk s rezavými vlasy, jejichž pravosti nechtěl nikdo z Japonců uvěřit,“* vzpomíná na asijskou mánii Součková. Ještě silnější dojem ovšem zanechalo setkání s místními rodinami a všedním životem, neboť právě v nich byli chlapi ubytováni. Japonští hostitelé byli jednak ohromně vstřícní, ale navíc i perfektně připravení na středoevropské hosty. Slyšet lidovou píseň Ej lůčka, lůčka zelená v česko-japonské verzi, zpěv Smetanovy Vltavy žáky průměrné střední školy nebo houslové předvedení Dvořákovy Humoresky sedmiletými dětmi zcela jistě zahřálo u srdce nejednoho z Čechů, kteří si kromě životních vzpomínek přivezli také hrdost na své schopnosti a svou zemi. Měsíc po návratu se při příležitosti této cesty konala historicky první tisková konference sboru na ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy.

Na sklonku tisíciletí se v rámci sboru dala dohromady skupinka žurnalistických nadšenců v čele s dvojicí Jan Zapletal, Martin Rudovský a tak 3. dubna 2000 spatřilo světlo světa první číslo pravidelného sborového oběžníku VOX. Ve stejném období dosáhla velkého úspěchu starší příprava. Ziskem zlatého pásma v konkurenci 18 sborů v regionálním kole soutěže dětských pěveckých sborů se kvalifikovala na celostátní přehlídku do Uničova. Na severní Moravě poté předvedla Písničku příkladnou (kancionál), Náchodský zámek nebo skladbu Bimba od Emila Hradeckého. Při vyhlášení výsledků se dr. Jaroslava Macková na adresu korunních princů Pueri gaudentes vyjádřila takto: *„Zbývá mi tedy v ruce poslední diplom určený tomu sboru, který zde byl dnes trochu výjimečný, protože to byli sami zpívající kluci, ale poněvadž zpívali moc pěkně, tak dostali také zlaté pásmo. Je třeba ocenit jejich velkou výrazovou šířku. Dovedou udělat vláčný Náchodský zámek i hned vzápětí postavit hrdě Navrch Javorníčka, poetickou Jablůňku, potom Bimba a každá skladba má svůj výraz a svou logiku a to je moc fajn.“*

Jarní Letenská vonička tento rok přinesla do Prahy opavský dětský sbor Domino. Zanedlouho pak chlapi vycestovali do Letohradu, kde na Mezinárodním hudebním festivalu předvedli kromě Vivaldiho Gloria například cyklus Jaro se otvírá od Zdeňka

Lukáše. V květnu Státní opera Praha opět ve spolupráci s Pueri gaudentes zařadila na svůj program novinku Dorian Gray od izraelského skladatele a dirigenta Isaaca Steinera.

Podzimní oslavy sborových 10. narozenin se nezadržitelně blížily, proto se 23. května uskutečnila vůbec první zkouška bývalých členů, jejichž vystoupení mělo být součástí výročního koncertu. Aktivní zpěváci měli ovšem jiné starosti, v první půlce července se chystali na zájezd do Řecka. A opět se setkali s úspěchem, z Mezinárodní sborové soutěže v Preveze si přivezli stříbrné pásmo a první místo v kategorii smíšených sborů do 25 let. Letní soustředění se uskutečnilo v Cheznovicích u Rokycan, nicméně dny chlapecké části byly opět narušeny. Někteří z nich totiž ve stejném čase byli součástí natáčení amerického historického filmu Aféra s náhrdelníkem z období Velké francouzské revoluce. Tehdy ještě nemohli tušit, že se pohybují po boku budoucí držitelky Oscara za nejlepší ženský herecký výkon pro rok 2000, Hillary Swankové. Koncem léta navíc do Prahy přijel sbor Hamamatsu Lionet Choir z Japonska, se kterým si Pueri společně zazpívali na akademické půdě Karolina.

Nový školní rok byl zahájen na stejné adrese, nicméně v prostorách nových zkušeben, které sbor stále využívá. Uvedením jedné z nejznámějších mší, Mozartovy Korunovační, 6. října 2000 v chrámu Matky Boží před Týnem a o den později ve Smetanově síni Obecního domu rozsáhlejším koncertem za účasti všech oddělení včetně bývalých členů oslavili chlapci první dekádu jejich společného úsilí. Na programu druhého koncertu jsme mohli nalézt díla Emila Hradeckého Bimbo nebo Principium sapientiae, Lukášův cyklus Jaro se otvírá či premiérově uvedený sedmidílný Život zbojnický, jež sboru věnoval Pavel Jurkovič. Kolega a manžel Součkové v jedné osobě Vladislav se k výročí vyjádřil takto: *„Přiznám se, že když Zdena před více než deseti lety přepadla idea založit chlapecký sbor, nedával jsem jí v pražských podmínkách příliš nadějí na úspěch. Vždyť v dětském sboru Radost Praha nám tehdy zpívala pravidelně jen tak sotva pětice mužských odvážlivců! Ale Zdena to s kluky umí asi podstatně lépe než já, a tak se během krátké doby mohlo pod jejím vedením vyvinout těleso vynikající kvality, kde s nadšením zpívá několik stovek chlapců. A zpívá opravdu dobře, jak o tom svědčí jejich stále rostoucí umělecké renomé nejen doma, ale i v cizině. Blahopřeji Zdeně i jejím klukům a přeji mnoho dalších úspěšných let.“* S dalšími gratulacemi a přáními úspěšné a dlouhé budoucnosti se přidali např. sbormistři Milan Uherek, Jiří Skopal, Alois Motýl nebo skladatelé Pavel Jurkovič a Emil Hradecký.

Koncem měsíce měli někteří hoši tu čest se aktivně podílet na světové premiéře nové opery Andrease Pflügera Fyzikové. V čase adventním se Pueri opět objevili na obrazovkách České televize, ze Zbraslavi se vysílal její 2. adventní koncert. Ještě do Štědrého dne si stačili odskočit na turné do Španělska. Na Pyrenejském poloostrově předvedli šest úspěšných koncertů, v Bilbau, Alicante, Leónu, Madridu nebo Irúnu a všude se sboru dostalo mimořádně vstřícného přijetí.

3.3 2001-2005

Hned v únoru 2001 vyrazili chlapci na Mezinárodní festival chlapeckých sborů do polské Poznaně. Jednalo se již o sedmý ročník tamní akce pořádané renomovaným sborem Polskie slowiki. Chlapecký zpěv je v Polsku nepoměrně rozšířenější, neboť díky silnému náboženskému povědomí a přízni společnosti zde jeho tradice nebyla přerušena tak jako v Čechách. Pravděpodobně největší hvězdou festivalu se stali litevští Ažuoliukas pod vedením známého Vytautase Miškinise, nicméně ani Pueri gaudentes ostudu rozhodně neudělali. Na jaře přijel na přání hostitelů do Prahy dětský sbor z japonské Kakogawy, který se s Čechy seznámil během jejich předloňského turné. Společně vystoupili v Zrcadlové kapli Klementina. Nedlouho poté se opět konala Letenská vonička obohacená o dětský sbor z Pardubic Iuventus cantans. Mezitím došlo také k revoluci na internetu, kdy byly opuštěny služby neplaceného serveru a založeny stránky www.pueri.cz, které fungují dodnes. Koncem dubna se sbor zúčastnil festivalu na domácí půdě Krajiny zpěvu v Šumperku. Při příležitosti veletrhu Svět knihy 2001 v Průmyslovém paláci pražského Výstaviště chlapci vystoupili na zahajovacím ceremoniálu za přítomnosti tehdejšího ministra kultury Pavla Dostála, hudebníka Michala Prokopa a dalších osobností. Závěrečný koncert sezóny proběhl v kostelu sv. Šimona a Judy.

Dříve než se odjelo na soustředění do Račic nad Berounkou, podíleli se chlapci na natáčení francouzského seriálu Napoleon v okolí chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře. Na soustředění se chlapci, resp. muži, připravovali na 2. ročník Mezinárodního festivalu a soutěže pěveckých sborů Bohuslava Martinů v Pardubicích, kde se obě složky představily odděleně. Chlapci předvedli např. pochod z Bizetovy Carmen nebo píseň Jásej, trubko Henry Purcella, zatímco muži zazpívali Cantate domino Ruperta Langa či hit Lajose Bardose Dana dana. Dle závěrečných výsledků si vítězství ve vzájemné rivalitě mohli užívat mladší jedinci, nicméně umístění obou sekcí bylo úctyhodné. Obě vyhráli své

kategorie, chlapci v pásmu zlatém, muži ve stříbrném. V celkovém pořadí se odráží, jakého úspěchu dosáhli, protože druhé místo chlapců, ale především páté mužů dalece předčilo očekávání. Na podzim přijel sbor z japonské Kashiwy a společně s Pueri si zazpíval na schodech Národního muzea. Během října a listopadu proběhlo ve Státní opeře krátkodobé uvedení méně známé opery Antonia Vivaldiho *Orlando furioso*, ve které chlapci opět zpívali i hráli.

První dny nového roku 2002 měly rodiny některých zpěváků zpestřené přítomností japonských chlapců a děvčat z Takahashi, jejichž sbor byl v Praze hostem. Společně uvedli novoroční koncert v kostele sv. Šimona a Judy. Stejně jako chlapci vzpomínají na orientální zážitky, i pro Asiaty byl pobyt v srdci Evropy výjimečný, což plyne z dopisu jejich sbormistryně Noriko Imoto: *„Vzpomínáme na pobyt v rodinách, kde nás přijali mezi sebe tak srdečně, jako bychom byli jejich příbuzní, na vynikající koncert v kostele sv. Šimona a Judy v prostředí, o kterém se nám nikdy ani nesnilo, na vystoupení v hudební škole, která se pyšní dlouholetou tradicí i na zajímavé a poučné setkání s panem ředitelem a několika učiteli. Vzpomínáme na úchvatnou operu Carmen, na překrásnou Prahu, na řeku Vltavu... Na žádný z těchto zážitků nikdy nezapomeneme.“*

Po necelých třech letech se sbor vrátil do Španělska, kde opět sklídl úspěch. První čistě turistickou zastávkou byla katalánská metropole Barcelona, kde navštívil velkolepá díla Antoni Gaudího chrám Sagrada Familia a park Güell. V jihošpanělské Almerii byl na programu první koncert, při kterém nejvíce zaujala Zkouška na koncert. Autorství tohoto díla je nejasné, některé zdroje ho přisuzují samotnému W. A. Mozartovi. Na následný koncert do jednoho z madridských kostelů dorazilo neuvěřitelných 2000 návštěvníků. Zájem byl tak velký, že dva z nich se posadili na židličku klavíristky, odkud je musel s problémy vyprovázet tlumočník. Nejlépe bylo přijato Webberovo *Pie Jesu*. Poslední koncert se uskutečnil v severozápadním cípu země ve městě Ourense, po němž následovala návštěva nedalekého poutního místa Santiaga de Compostella. Při zpáteční cestě Francií si chlapci prohlédli historické části slavného města Carcassonne, navíc v místní katedrále dle vlastních zvyků absolvovali menší improvizované vystoupení. Koncem školního roku byly pražské koncerty doplněny zahraničními účastníky, postupně šlo o německý Hamburger Knabenchor St. Nikolai, britský New Mill Male Voice Choir a Cantores Minores z Helsinek, s nimiž a Piccolou orchestra uvedli chlapci v kostele sv. Antonína Mozartovu Korunovační mši. Právě finští hosté byli dalšími návštěvníky českých rodin a mimo zážitků z koncertu a místních zvyklostí si někteří z nich odvezli

např. i nadšení z návštěvy Křivokláta, jelikož počet hradů a zámků v zemi tisíce jezer a v České republice se nedá srovnat. Tradiční závěrečný koncert za účasti všech přípravných oddělení proběhl v Majakovského sálu Národního domu na Vinohradech.

V posledních červnových dnech ještě mužská část vyrazila na 45. ročník Festivalu sborového umění do Jihlavy, který je považován za tuzemskou špičku, proto byla pozvánka na tuto akci velmi ceněna. Před náročným publikem muži předvedli Miškinisovo Ave regina coelorum nebo své vrcholné dílo Jaro se otvírá Zdeňka Lukáše. V zářijovém vydání Hudebních rozhledů jsme se mohli dočíst: *„Pueri gaudentes nejsou už jen chlapci, ale obrozenecky řečeno jinoši. Rekrutují se z odchovanců dětských sborů manželů Součkových. Mužský sborový zpěv u nás v podstatě již od roku 1945 pomalu umírá. Z té slavné éry mužských sborů 19. a 20. století zbývají snad jen Moravští učitelé. Zde nejde již jen o sbory, ale i to, že se stává mrtvou hudbou takřka vše, co bylo u nás pro mužský sbor napsáno, což je historická ztráta. Proto všem, komu není český sborový zpěv lhostejný, způsobí radost, že po hradeckých Boni pueri vyrůstá další perspektivní mužský sbor. V Jihlavě jsme slyšeli zdravé hlasy (i v prvních tenorech), kompaktní barvu, dobrý rytmus a to vše pod vedením zkušené dirigentky Zdeny Součkové.“* V tomto roce také došlo ke změně na pozici hlasové poradkyně. Mateřskými povinnostmi zaměstnanou Markétu Džunevu nahradila Lenka Pištěcká⁴.

Ještě ani neodezněly dojmy z jarního Španělska a v červenci 2002 chlapci znovu vyrazili na jih Evropy. Jejich cílem byla mezinárodní soutěž Cesare Augusta Seghizziho, konaná v italské části města Gorizia, které sahá až přes hranice a právě ve slovinské části Nova Gorica byli ubytováni. V kategorii B mužská část dosáhla na druhé místo a chlapecká dokonce na nečekané vítězství. Jejich primát byl navíc umocněn pozváním na galakonzert vítězů, kam se obvykle zvali výhradně ti nejlepší z kategorie A. Chlapci se prezentovali dvěma písněmi, na přání pořadatelů slovenskou lidovou Mila moja v úpravě Miroslava Raichla a sami si vybrali Zkoušku na koncert. Její scénické uvedení, kdy sbormistryně ustoupí do ústraní, aby dala prostor sólistovi, který kromě zpěvu zastoupí i funkci dirigenta, vyvolalo bouřlivé ovace stojícího publika. Absolutním vítězem italského klání se stal litevský sbor Brevis Chambre Choir. Návrat domů byl zpestřen zastávkou v podalpském městečku Seeboden, kde chlapci nabrali zkušenosti jak z koncertu s místním

⁴ Lenka Pištěcká je absolventkou studia zpěvu na Pražské konzervatoři u Brigity Šulcové. Po studiích pracovala v soukromém studiu Jiřího Kotouče. Od té doby se věnovala koncertnímu a oratornímu zpěvu. Zpívala v řadě mezinárodních produkcí, jako lektor se zúčastňuje Letní školy staré hudby ve Valticích. V současnosti je také ve vedení chlapeckého pěveckého sboru Bruncvík.

sborem, tak z pobytu v rakouských rodinách. Krátce po příjezdu přivítali sbor z kanadského Vancouveru.

Počínaje tímto létem se pravidelné soustředění odehrává ve středočeských Všechlapech. Po delší době byl průběh chlapecké části opět narušen, neboť šest z nich se chystalo na uvedení pro sbor dosud pravděpodobně největšího díla na prknech Státní opery. Jednalo se o Mozartův singspiel Kouzelná flétna, kde ve dvou alternacích ztvárňovali postavy tři géníů. Premiéra proběhla 19. září, ještě předtím vyrazili chlapeci společně s kolegy ze Státní opery do německého Bad Elsteru, kde koncertně předvedli Carmen. O měsíc později se v trojici s Kühnovým dětským sborem a dětským pěveckým sborem Svítání podíleli na prvotním uvedení skladby Pavučina hebká od Otmara Máchy, jehož osmdesáté narozeniny byly tímto koncertem oslavovány. V adventním čase nejprve vyjeli na jednorázový koncert do nedalekých Drážďan, později koncertovali po boku Marka Ebena, Anny K., Chinaski nebo Dary Rolins v pražské Lucerně v rámci projektu Na vlastních nohou, který natáčela a na Štědrý den odvysílala Česká televize.

Po několikaleté odmlce se zkraje roku 2003 Pueri vrátili do nahrávacích studií a deskou Zkouška na koncert, pojmenované po stejnojmenné titulní písni, rozšířili svou diskografii. Záhy po dokončení nahrávky se i s Pueri 3 podíleli na autorském koncertu Emila Hradeckého k jeho padesátým narozeninám konaném v sále Martinů v Lichtenštejnském paláci. Od přípravy zazněla dnes už legendární skladba Bimbo, koncertní sbor předvedl tři skladby na biblické texty, např. Ne glorieris in crastinum ignorans. Jarním koncertem v Betlémské kapli bylo pokřtěno nové CD. Zároveň ale byl generálkou před odletem do Japonska, kam se Radostní chlapeci vraceli po necelých čtyřech letech. Přestože nabídku na opakování úspěšného turné dostali již koncem jejich první cesty, pro organizační náročnost se mohlo uskutečnit až nyní. V den příletu postihlo provincii Mijagi, kde byly naplánované koncerty, zemětřesení. Tato zpráva ke sboru dorazila naštěstí až po přistání, tudíž se vše obešlo bez zbytečné paniky. Přímo z letiště následoval přesun do 650 kilometrů vzdáleného města Kotooka v prefektuře Akita, kde chlapce čekaly první hostitelské rodiny stejně jako první koncerty. Během 15 dní dlouhého zájezdu se postupně přesouvali zpět do metropole Tokia se zastávkami ve městech Kogota a Kashiwa. Za tu dobu zvládli celkem 15 vystoupení, z toho čtyři velké koncerty. Největší ohlas měly skladby českých autorů, ať už se jednalo o tradičního Bedřicha Smetanu či o současného Emila Hradeckého. Stejně tak se líbily středověké písně v úpravě Pavla Jurkoviče s doprovodem muzikantů z vlastních řad na repliky historických

nástrojů. V Kogotě, kde se zúčastnili mezinárodního festivalu, vzbudili takový ohlas, že město zorganizovalo finanční sbírku na povodněmi poničenou Prahu. *„Kromě nadšeného publika při koncertech kluky uchvátil pohled ze 45. patra výškové vládní budovy v Tokiu, hra na tradiční japonské bubny teiko, kterou si jako správní muzikanti vyzkoušeli, ale především pak možnost poznat blíž běžný život japonských rodin, kde kluci bydleli. Vyzkoušeli si tak třeba spaní na futonech, oběd v kleče s hůlkami, zúčastnili se i tradičních japonských čajových obřadů. Dojalo nás, že se za námi vydali naši přátelé ze 400 kilometrů vzdáleného města Hamamatsu, kde jsme vystupovali před čtyřmi lety,“* vzpomíná sbormistryně na druhé asijské zážitky.

V závěru sezóny se do českých rodin nastěhovali chlapci ze švédského sboru Stockholms Gosskör, kteří byli hosty i na koncertu v často využívaném kostelu sv. Šimona a Judy. Během podzimu Pueri vystoupili na koncertu v rámci celosvětové benefiční akce na podporu hospiců Voices for Hospices nebo na gratulačním koncertu k životnímu jubileu Pavla Jurkoviče. Nejvýznamnější akcí byla účast mužské části na 17. ročníku soutěže Pražské dny sborového zpěvu, kde svoji kategorii nejen vyhráli, ale navíc obdrželi zvláštní cenu za výběr soutěžního repertoáru. Jedna z největších osobností domácí sborové scény a člen tehdejší poroty Jiří Kolář ohodnotil jejich výkon nebyvale kladnou kritikou: *„V kategorii mužských sborů se jako jediný ve zlatém pásmu umístil pražský sbor Pueri gaudentes se sbormistryní Zdeňkou Součkovou. Ve stylově pestrém soutěžním programu, jehož dramaturgii ocenila porota zvláštní cenou, upoutala především výtečná interpretace zvukově atraktivní skladby Ruperta Langa Cantate Domino a zdařilá premiéra skladby Emila Hradeckého Kdyby mi tak bylo. Pueri gaudentes svým výkonem dokázali, že jejich poslední umělecké úspěchy nebyly náhodné.“* Rokem 2003 se opět mění obsazení za pianem. Časově vyčerpanou Moniku Pecikiewiczovou nahradila její jmenovkyně Šebestová.

Dne 25. března 2004 se Pueri včetně nejstarší přípravky podíleli na slavnostním otevření libeňské multifunkční haly tehdy známé jako Sazka Arena. Stali se součástí dvoutisícového sborového davu, který na závěr koncertu přednesl z nejvyššího patra haly českou státní hymnu. V průběhu jara přivítali královohradecký dětský sbor Jitro nebo vystoupili hudebním festivalu Antonína Dvořáka v Příbrami, v bazilice na Svaté Hoře. Zajímavostí tohoto období se bezesporu stalo natáčení německého filmu Napola, kde desítky chlapců ztvárnily členy neslavně proslulé organizace Hitlerjugend. Jejich hlasy můžeme slyšet v propagandistické písni Unsere Fahne flattert uns voran (v překladu Naše

vlajka vlaje před námi). V červnu se pak uvedli na domácích festivalech, nejprve mezinárodním Ostrově hudby v Karviné a poté festivalu dětských sborů v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi.

Všechlapské soustředění muselo být pro tento rok posunuto o týden dříve, neboť koncem srpna se sbor vydal na Severskou cestu. Pod tímto názvem se skrývá okruh skrze Polsko, Švédsko, Finsko, Estonsko, Lotyšsko, Litvu a zpět domů. Pueri využili pozvání chlapeckých sborů, které již přivítali v Praze, např. Cantores Minores z Helsinek nebo Stockholms Gosskör. Na zájezdním repertoáru byly k nalezení renesanční polyfonie, Vivaldiho Gloria nebo sborová tvorba Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka a Leoše Janáčka. V souvislosti s celkem jedenácti koncerty chlapci zažili i oslavy desátého výročí odchodu sovětských vojsk v Tallinnu stejně jako proruskou demonstraci v Rize. Na závěr turné se při vystoupení v litevském Vilniusu setkali se skladatelem Vytautasem Miškinisem, jehož Ave regina coelorum a Cantate domino zpívala mužská část. Po návratu se opět setkali se štětínským chlapeckým sborem Slowiki Szczecinskie, který je pohostil během první zastávky nedávné Severské cesty. Končící rok byl završen koncertem ve Státní opeře Praha.

Nový rok 2005 odstartoval benefičním koncertem Kdo může, pomůže ze Žofína, jehož výtěžek byl prostřednictvím nadace ADRA věnován na pomoc obětem tsunami v jihovýchodní Asii. Téměř patnáctiletá práce Zdeny Součkové byla symbolicky oceněna, když obdržela čestné občanství Prahy 7. Během následujícího jara se muži připravovali na samostatný zájezd do Německa. V hesenském Lindenholzhausenu, známého jako nejmenší festivalové město na světě, se zúčastnili mezinárodní soutěže Harmonie Festival. Celkem se zde utkalo 131 sborů ze 49 zemí světa ve třinácti kategoriích, muži se umístili ve stříbrném pásmu. Ve zbytku školního roku byly v Praze hosty North Dakota University Choir z Spojených států amerických a italští Pueri Cantores z Vicenzy. Závěrečný koncert proběhl v Českém muzeu hudby.

Do nového školního roku nastoupilo vedení opět s hlasovou poradkyní Markétou Džunevou. Zkraje podzimu chlapci přivítali kolegy z estonského Saue, nicméně od léta směřovaly veškeré přípravy k dalšímu výročnímu koncertu, jelikož sbor slavil již 15. narozeniny. K této příležitosti vystoupil 7. října 2005 nejprve pouze koncertní sbor v kostele sv. Antonína, kde zaujal především Chichesterskými žalmy Leonarda Bernsteina. Den poté se na prknech Státní opery představily všechny složky Pueri gaudentes. Předškoláci zazpívali skladbičky Pavla Jurkoviče na texty Jiřího Žáčka Kytka masožravá

nebo Malovaná pohádka, zatímco koncertní sbor předvedl novinky V Podluží od Zdeňka Lukáše a Kdyby mi tak bylo od Emila Hradeckého. Úspěch koncertu i celkové práce Součkové ocenil v říjnovém vydání časopisu Cantus Jiří Kolář: „*Kvalitu výchovy této sborové školy prokázalo jednoznačně vystoupení třetího přípravného oddělení Pueri 3, které svým výkonem ukázalo, jak výrazně pokročilo ve všech disciplínách sborové činnosti, ať již šlo o pěveckou kultivovanost, intonační čistotu, rytmickou preciznost nebo výraz. Nadějným příslibem je jistě i sbormistrovský výkon absolventa Pedagogické fakulty UK Jana Zapletala. Milým obohacením bylo vystoupení více než třicetičlenného mužského sboru, který vytvořili bývalí členové Pueri gaudentes.*“ Před Vánoci vyrazili chlapci do polského Štětína, kde s tamní filharmonií předvedli letos nazkoušené Chichester Psalms. Po několikaleté odmlce se také objevili na obrazovkách České televize při přenosu adventního koncertu z kostela Všech svatých na Pražském hradě.

3.4 2006-2010

Začátkem následující roku se druhý sbormistr Zapletal rozhodl pro ukončení spolupráce s Pueri gaudentes a ještě v probíhající sezóně sbor opustil. Naopak struktura sboru se rozšířila o skupinu s názvem Karanténa. Zde se sdružují mutující chlapci, kteří již nemohou zpívat v chlapecké části, ale zároveň ještě nejsou připraveni být plnohodnotnými členy mužské sekce. I po Zapletalově odchodu Součková samozřejmě pracovala dál a to nejen jako sbormistryně, ale také jako mentorka pro své kolegy. Nabyté zkušenosti s mutujícími chlapci předala mj. během modelové zkoušky s Karanténou pro seminář Klubu sbormistrů na jaře 2006. Na přelomu dubna a května proběhl 54. ročník Mezinárodního soutěžního festivalu mládežnických sborů v belgické Neerpeltu, kde se chlapci nepředstavili poprvé. Tento rok se zde sešlo na 4800 sborových zpěváků od Belgie po Čínu. Oříškem pro téměř všechna tělesa byla povinná skladba soudobého belgického autora Ludo Claesena Numbers and Figures, která prověřila rytmické a metrické cítění interpretů. O povedenosti provedení pražského souboru svědčil spontánní potlesk přítomných posluchačů. Také porota ocenila jejich výkon, 1. cenou cum laude potvrdili svou vysokou kvalitu. Netrvalo dlouho a dostalo se sboru velké pocty, 1. června 2006 koncertem v kostele sv. Šimona a Judy se zapojili do Pražského jara. Vrcholem byly opět Bernsteinovy Chichesterské žalmy, které byly provedeny v původní verzi, tedy v doprovodu varhan, harfy a bicích.

Školní rok 2006/2007 byl zahájen společným soustředěním mužské části s pardubickými vrstevníky z Bonifantes. Pohromadě se připravovali na uvedení Symfonie č. 13 Babij jar Dmitrije Šostakoviče, k němuž ve spolupráci s Filharmonií Hradec Králové došlo v jejich domovském sále koncem listopadu. Další novinkou byl příchod druhého sbormistra Víta Kubánka⁵. Vánoční program byl jako každoročně nabitý. Chlapci nejprve zazpívali v paláci České spořitelny v Rytířské ulici po boku operní pěvkyně Soni Červené, poté v památníku Antonína Dvořáka ve Vysoké u Příbrami a nakonec v Betlémské kapli, která je pro jejich vánoční koncerty tradičním místem a kde tento rok spoluúčinkovala Muzika souboru písní a tanců Josefa Vycpálka. Sváteční tematika vydržela až do jara 2007, kdy došlo na natáčení desky LAUDATE Pueri dominum, která obsahuje vánoční písně. Zároveň je dodnes poslední nahrávkou, kterou sbor vytvořil. V polovině léta vyrazili chlapci s kolegy ze Státní opery do Hradce Králové, aby předvedli Carmen pod širým nebem. Celkově se však tento půl rok odehrával ve znamení přípravy na další cestu do Japonska, kam se sbor vracel opět po čtyřech letech.

Již třetí koncertní turné po zemi vycházejícího Slunce proběhla ve dnech 14.-26. listopadu 2007. Pro tento rok byla cílem samotná metropole Tokio a asi 400 kilometrů vzdálená provincie Nagano. Během dvanácti dní stihli chlapci jedenáct menších či větších koncertů. Na repertoáru měli např. Faurého Requiem, Mozartovo Ave verum corpus, Na mšu svatú zvonijú z Her o Marii Bohuslava Martinů, některé z Dvořákových Moravských dvojzpěvů, domácí lidové Před muzikú nebo V horném konci svítá a v neposlední řadě japonské lidové Sakura, Furusato a další. Kromě zážitků z ubytovacích rodin a slavnostních ceremoniálů, které se chlapcům vryly do paměti stejně jako jejím předchůdcům, navštívili také slavné tokijské tržiště Asakusa nebo olympijský skokanský můstek v Naganu. Závěr roku se nesl jako vždy v duchu adventních koncertů a vánočním koncertu v Betlémské kapli.

Od nového roku se znovu rozšířila spolupráce se Státní operou, chlapci začali působit v Rusalce. V květnu 2008 do Prahy zavítal chlapecký sbor Treenighedskirkens Drengkor z dánského Esbjergu, společně s Pueri zazpíval v kostele sv. Klimenta. Koncem téhož měsíce uvedla mužská část Messe Cum Jubilo Maurice Duruflého. Při posledním zájezdu do Japonska chlapci zapůsobili na posluchačku z Anglie, která si je

⁵ Vít Kubánek je absolventem Pedagogické fakulty UK a profesorem hudební výchovy na gymnáziu Jana Nerudy v Praze. Jako houslista byl členem Myslivečkova komorního orchestru a Komorního orchestru Dvořákova kraje. Sborové činnosti se věnoval v kurzech gregoriánského chorálu, v letech 1995 až 2006 byl sbormistrem Smíšeného chrámového sboru při kostele sv. Havla.

posléze pozvala k sobě, do usedlosti nedaleko Londýna. Díky tomu mohli na konci června 2008 vyrazit na první cestu do Spojeného království. V Londýně, jeho okolí a Portsmouthu připravili celkem šest koncertů, mimo jiné v kostele sv. Pavla nedaleko proslulé Covent Garden.

Sezóna 2008/2009 začala koncertem ve Slaném, jehož součástí byl křest posledního sborového CD. Vzápětí chlapci odcestovali do Dánska, kde se v rámci výměnné spolupráce dočkali pohoštění od esbjergského sboru. Tentokrát bylo zahraniční turné kratší, na program byli dva koncerty a také např. prohlídka nové koncertní haly, která je dílem architekta světoznámého Sydney Opera House. V říjnu se účinkující z Turandot objevili s operními kolegy na pódii v rakouském Salcburku. Na jaře 2009 se v Jeruzalémské synagoze v Praze odehrál společný koncert s izraelským sborem. V dubnu část chlapců, věkově omezena do osmnácti let, vyrazila na mezinárodní soutěž do slovinského městečka Celje, kde je jako klavíristka výjimečně doprovodila Jitka Nešverová, patřící k Radosti Praha. Nenavázali sice na prvenství z Neerpeltu, nicméně stříbrné pásmo a nejlepší umístění ze všech přítomných zahraničních sborů je také úspěchem. Po návratu se sbor po čase ukázal na schodech Národního muzea, kde si zazpíval společně s japonským tělesem Hibiki.

Jeden den skončilo všechlapské soustředění a hned druhý odjela mužská sekce vstříc třetímu mezinárodnímu soutěžnímu festivalu Grieg Choir Festival v Bergenu v Norsku. Oproti předchozím rokům, především v porovnání se zlatou generací Pražských dnů sborového zpěvu 2002, byla „dospělá“ část Pueri gaudentes výrazně omlazena, proto vítězství tentokrát ani nemohlo být cílem jejich výpravy. Soutěže se odehrály v prostorách sídla Edvarda Griega na Berwaldhallen a v Grieghale vybudované koncem šedesátých let. První koncert v kategorii soudobé hudby pánům nevyšel dle jejich představ, ale v kategorii světské hudby na přechozí nepovedený výkon nechali zapomenout. V obou případech nakonec dosáhli na velmi dobré čtvrté místo. Po zbytek podzimu sbor vystoupil na Svatováclavském koncertu v kostele sv. Marka ve Stěžerách u Hradce Králové v přímém přenosu Českého rozhlasu Vltava, ve Smetanově síni Obecního domu, v Břevnovském klášteře v rámci prvního adventního koncertu České televize nebo na vánočním koncertě v německém Bayreuthu.

Událostí jara 2010 byl společný koncert se sesterskou Radostí Praha v klášteře sv. Anežky u příležitosti 60. výročí založení ZUŠ v Praze 7. Kromě pravidelných koncertů v průběhu roku se pozornost upínala k vrcholu tohoto roku, čímž byly další kulaté

narozeniny sboru. Těch se již nezúčastnil druhý sbormistr Vít Kubánek, po čtyřech letech se s koncem sezóny 2009/2010 rozhodl i pro konec ve své funkci. I přesto se v Dvořákově síni pražského Rudolfinu 2. října 2010 slavilo již 20 let fungování Radostných chlapců. Dramaturgie večera byla opět bohatá. Vystoupilo těleso VOSK, jež vzniklo roku 2006 z bývalých členů sboru, od dvojice operních zpěváků Jan Morávek, David Nykl, které Součková rovněž hudebně vychovala, zazněl duet z Donizettiho opery Don Pasquale a samotní Pueri uvedli cyklus Láska opravdivá Leoše Janáčka či mužskou kantátu Bohuslava Martinů Hora tří světél. Týden po oslavách se chlapci představili před největším publikem, které kdy měli a pravděpodobně ještě dlouho mít budou. Ve dnech 9. a 10. října 2010 byly na ledě pražské O₂ Areny odehrány dva hokejové zápasy zámořské NHL, které Pueri gaudentes zahájili zpěvem hymen české a Spojených států amerických před téměř sedmnácti tisíci posluchači.

3.5 2011-2015

Hned na Nový rok 2011 byl sbor pozván na novoroční ekumenickou bohoslužbu v kostele Církve československé husitské na Praze 5, jež byla živě přenášena Českou televizí. Koncem dubna vycestovali pouze chlapci před mutací do Izraele, kde jejich hlavním číslem bylo uvedení dětské opery Brundibár. Jejím autorem je Hans Krása, československý skladatel židovského původu, jenž byl zabit v Osvětimi. Při historicky první cestě na Blízký východ se malí zástupci Pueri setkali s úspěchem. Brundibára předvedli i českému publiku na sborovém závěrečném koncertu v klášteře sv. Anežky. Školní rok zakončili muži účastí na Festivalu sborového umění v Jihlavě.

V rámci hledání nového kolegy a zároveň svého budoucího nástupce oslovila Součková Libora Sládka⁶, který se od září 2011 stal druhým sbormistrem s výhledem, že se postupem let jejich role ve vedení sboru prohodí. Ve stejném čase vybraní chlapci uvedli v Rudolfinu Válečné Requiem Benjamina Brittena. V listopadu se v domovské ZUŠ konal seminář sbormistrů, kde se mladší část opět prezentovala Brundibárem. Poslední akcí roku byl koncert v dopravní hale Národního technického muzea.

⁶ Libor Sládek je absolventem ČVUT a Pedagogické fakulty UK. Je profesorem na gymnáziu Nad Kavalírkou v Praze, kde založil a stále vede studentský sbor Besharmonie. Podílí se také na vedení Bohemiachoru a Prozatímního sboru. Od roku 2011 spolupracuje s Pueri gaudentes za účelem jejich úplného převzetí po Zdeně Součkové.

Charitativním vystoupením ve Stavovském divadle na začátku roku 2012 přispěl sbor na program Adopce na dálku. V dubnu pokračovalo střetávání s Izraelci, společně s hostujícím sborem Moran proběhl koncert ve Španělské synagoze. Následující týden vyrazila znovu pouze sopránová a altová sekce do Petrohradu a Moskvy. Přestože účastníky byli ročníky narození po roce 2000, stejně se v zájezdní kronice objevily všelijaké pochybnosti a předsudky směřem k východní velmocí: *„Na cestu jsme se vydali letadly společnosti Aeroflot, takže už před startem padaly hlášky ohledně rozsypaní se ještě na ranveji či strachu z nutnosti stroj roztláčit. Na dráze petrohradského letiště to vypadalo jako v nějakém leteckém muzeu, poblíž lesa stály seřazené již nepoužívané letouny.“* Kromě dětské opery Brundibár přišel na řadu i výchovný koncert v jedné z moskevských škol. Kulturní obzory si chlapci rozšířily návštěvou petrohradské Ermitáže, zhlédnutím Aurory nebo metropolitního Rudého náměstí, chrámu Vasila Blaženého a Kremlu. Také muži vyrazili za hranici, ve slovenské Prievdzi se konal mezinárodní festival. Ze strany Pražanů se sešla velmi okleštěná sestava, nicméně i místních posluchačů se na koncerty bohužel dostavovalo minimum. Z nesoutěžní přehlídky se tak stalo zpívání ve stylu „sbory sborům“. Na přelomu května a června proběhla v Národním divadle ve dvou uvedeních akce tamní baletní přípravky pod názvem První krůčky, kam se členům Pueri dostalo pozvání. Poslední koncert sezóny se odehrál v červnu 2012 ve Zlatých Horách v oblasti poutního místa Panny Marie Pomocné a byla to premiéra pro novou klavíristku Denisu Martínkovou. Pod provdaným jménem Nováková⁷ je u sboru dodnes.

Umělecké prázdniny se pro tento rok nekonaly, jelikož pod záštitou agentury Art Triton vyrazila Státní opera na turné po naší zemi. Na repertoáru byla Carmen, proto se představení v Průhonicích, Telči, Lednici, Jindřichově Hradci nebo na Sychrově týkalo i malých Radostných chlapců. Podzim byl naplněn koncerty v klášteře sv. Anežky společně s Collegiem cantantium, na Novoměstské radnici pro Úřad městské části Praha 2 a na půdě Státní konzervatoře zazněly Orffovy Carmina burana. O Vánocích se rozjela spolupráce mladší části koncertního sboru s Václavem Neckářem. V adventním čase společně zazpívali v Pardubicích, v Plzni a v pražské Tipsport Areně. O atmosféře v holešovické hale svědčí článek na portálu hudebniknihovna.cz: *„Koncert se blíží ke svému konci a snad všichni očekávají jedině. Chlapecký sbor začne pískat melodii*

⁷ Denisa Nováková je absolventkou Pražské konzervatoře ve hře na varhany u prof. Josefa Popelky, na klavír hrála pod vedením MgA. Jany Macharáčkové. Aktivně se věnuje komorní hře a spolupráci s pěveckými sbory.

a publikum exploduje. Ta notoricky známá, tolik rádií ohraná, používáním ošoupaná skladba Půlnoční dostává v předvánočním čase nečekaný rozměr.“

Ještě v lednu 2013 se totožná sestava představila v Bratislavě. V březnu nejprve proběhly oslavy životního jubilea skladatele Emila Hradeckého v sále Martinů Lichtenštejnského paláce a poté postup mužské části z regionálního kola Celostátní přehlídky středoškolských pěveckých sborů od opavského finále. Na jaře došlo ještě na jeden slavnostní koncert, kde se kromě kulatých narozenin Hradeckého oslavovala obdobná událost také u Pavla Jurkoviče. V květnu po delší době vyrazil sbor za hranice metropole ve smíšeném složení a českokrumlovský festival Vltavské cantare se díky hojně návštěvnosti dá považovat za povedený. Koncem školního roku se díky osobním konexím Součkové společně s ní vydalo deset chlapců na měsíční zájezd na dalekou Aljašku, kde ve Fairbanks účinkovali v Carmen pod taktovkou dirigenta newyorské Metropolitní opery Gregory Buchaltera. Sbormistryně vzpomíná mimo jiné na střípky z místního koloritu, o kterých předem nevěděli: *„Při cestě do Valdezu jsme vylezli na ledovec a po vystoupení v Carmen nás čekalo stanování v divoké přírodě. Zpívali jsme také na konferenci Rotary Clubu. Zkoušeli jsme rýžovat zlato, koupat se v jezeře, viděli jsme lesní požáry, ale rozhodně jsme nečekali, že po celou dobu našeho pobytu na Aljašce zde bude tepleji než u nás doma a my oblékneme jen jednu bundu.“* Zbytek sboru ve stejné době dovezl do Nových Hradů barokní operu Henryho Purcella The Fairy Queen.

V říjnu 2013 chlapci strávili několik dní ve slovenské metropoli při mezinárodní soutěži. O několik dní později ještě jednou poblahopřáli k životnímu jubileu Pavlu Jurkovičovi, tentokrát na jeho domovské půdě v ZŠ v Umělecké na Praze 7. V tradičně nabytém předvánočním programu si stačili odskočit do Vysokého nad Jizerou. Ve Smetanově síni Obecního domu pak zazpívali společně s FOK, dále se po roce obnovila kooperace s Václavem Neckářem a ještě na Boží hod proběhl koncert v katedrále sv. Víta na Pražském hradě.

Jaro 2014 přineslo do Prahy Medvíďata z Českého Krumlova, prostorem společného koncertu se stalo Muzeum hudby. V červnu se Pueri nejprve vrátili do sv. Víta na slavnostní mši a vzápětí vyrazili do kolébky novodobého českého chlapeckého sborového zpěvu Hradce Králové, kde proběhl festival těchto souborů. Na jeho konci se sbory z Lotyšska, Maďarska a Polska přesunuly do Prahy a společně s Pueri zaplnily pódium kostela sv. Salvátora.

Po několikaleté odmlce společného cestování sbor vyrazil na mezinárodní festival v italském Leccu, kde se představil již ve svých začátcích, i když ve zcela odlišném složení. Koncerty, ať už v kromě poroty liduprázdném sklepení nebo v místní dominantě kostelu sv. Nicolý, byly vydařené, zazněly např. Gloria z Missy brevis Zdeňka Lukáše nebo z Missy Kenya Paula Baslera. Za předvedené výkony se i v konkurenci dvanácti sborů z celé Evropy dokázali umístit ve zlatém pásmu. Zájezd byl zpestřen návštěvou městečka Como a místního střediska Milána. V září v nahrávacím studiu pokračovala spolupráce s Václavem Neckářem a v listopadu chlapci společně s ním tuto desku pokřtili. Mezitím v oblíbeném sále Martinů Lichtenštejnského paláce zazněla Smetanova Píseň česká.

Letošní rok 2015 přinesl nejprve v komorním chlapeckém složení natáčení pro divadlo Říše loutek. Koncem ledna se znovu, prozatím naposledy, rozšířila spolupráce se Státní operou dílem italského skladatele Arriga Boita Mefistofeles, jejímž námětem je Goethův Faust. Díky důmyslnému plánu a jeho precizní realizaci klavíristkou Denisou Novákovou se v únoru v klášteře sv. Anežky uskutečnil koncert za účasti maximálního možného počtu bývalých členů a členek Pueri gaudentes a Radosti Praha, který doslova vyrazil dech jeho adresátce Zdeně Součkové. Záminkou bylo její nedávné životní jubileum, nicméně všichni přítomní vzdali svým zpěvem sbormistryni především hold za téměř čtvrtstoletí tvrdé práce.

V rámci svého střeoevropského turné zavítal do Čech chlapecký sbor z thajského Bangkoku. Pohoštění v rodinách jako vždy zanechalo nenahraditelné zážitky při střetávání dvou odlišných kultur, kromě toho si tím Pueri připravili půdu pro eventuální budoucí cestu do jihovýchodní Asie. Ve dnech 8. až 18. května se hoši vydali do Švédska na pozvání organizátorů na 3. ročník nesoutěžního festivalu Let the Future Sing pořádaného stockholmskou hudební školou Adolf Fredriks Musikklasser. Především koncert v moderní Berwaldhallen byl ze strany Pražanů na vysoké úrovni, což švédské publikum náležitě ocenilo. Závěrečný koncert sezóny proběhl v malostranském Muzeu hudby.

3.6 Výhled do budoucna

I na počátku druhých pětadvaceti let své existence by měli Pueri gaudentes pokračovat v podobném směru, který drží během celého svého vývoje. Ke konci roku se

uskuteční významné koncerty v prostorách Betlémské kaple. V říjnu proběhnou oslavy zmiňovaného sborového jubilea, v listopadu pak k výročí založení mateřské ZUŠ a v prosinci tradiční Vánoční koncert. Stále je živá provázanost se Státní operou, na jejíchž prknech nyní nalezneme členy chlapecké části v operách Carmen, Turandot a Mefistofeles. Pro nejbližší období je v plánu také natáčení nového CD a v dlouhodobém horizontu zcela jistě další zahraniční turné.

4. Odkaz Pueri gaudentes

Sborem Pueri gaudentes za 25 let jeho existence prošly tisíce chlapců a mužů, z nichž mnozí zůstali věrni hudbě i po svém odchodu. Někteří se vydali na sólovou dráhu, další zamířili do profesionálních sborů a jiní se rozhodli pro založení vlastního tělesa. Ne všechna tato nová uskupení našla na uměleckém poli své místo, nicméně minimálně dvě z nich uspěla a jsou stále aktivní – jedná se o vokální skupinu VOSK a chlapecký pěvecký sbor Bruncvík.

4.1 VOSK

Vokální skupina VOSK vznikla na podzim roku 2006 výhradně z bývalých i aktivních členů Pueri gaudentes pod vedením Jana Zapletala a Davida Nykla, který se ale nyní věnuje již výhradně sólové kariéře. Název této vokální skupiny vznikl jako zkratka zmíněného sousloví, počet jeho členů se dlouhodobě pohybuje kolem dvanácti. VOSK se za téměř deset své existence představil po celé České republice včetně slavného Festivalu sborového umění v Jihlavě, kde v roce 2012 dosáhl dokonce na zlaté pásmo. O rok dříve se premiérově představil také v zahraničí, na mezinárodním festivalu v polském Krakově se uvedl ziskem třetího místa. Mimo vlastní koncerty je i pravidelným účastníkem veškerých jubilejních událostí Pueri gaudentes.

Repertoár VOSKu zahrnuje celou historickou škálu středověkými madrigaly počínaje a soudobou hudbou konče. Ze skladatelů jsou to např. Antonín Dvořák, Leoš Janáček, Zdeněk Lukáš, Jan Vičar, Petr Eben, Béla Bartók, Veljo Tormis, Vytautas Miškinis nebo Morten Lauridsen. Mimo zájem nezůstává ani hudba populární či afroamerická.

4.2 Bruncvík

Chlapecký pěvecký sbor Bruncvík se zrodil na jaře 2006 z nápadu Lenky Pištěcké, která toho času končila ve funkci hlasové poradkyně v Pueri gaudentes. Role druhého sbormistra se ujal bývalý člen Pueri Martin Rudovský. Pojmenování sboru je odvozeno od legendárního středověkého rytíře, k jehož ctnostem má zpěv v tomto tělese hochy vést. Během necelých deseti let působení ještě Bruncvík nevycestoval do zahraničí, nicméně

po celé Praze a několika dalších místech republiky absolvoval již desítky koncertů. Jeho struktura se dnes dělí na hlavní sbor s chlapeckou a mužskou částí a dvě přípravná oddělení s názvy Benjamínci a Lvi. Podobně jako ostatní soubory se snaží obsáhnout jak hudbu starou a duchovní, tak lidové a etnické písně nebo spirituály.

5. Vnitřní struktura sboru

V Pueri gaudentes nyní napočítáme více než 150 zpěváků ve věkovém rozmezí od čtyř do 32 let. Je tak zcela přirozené, že nemohou zkoušet ani koncertovat všichni pohromadě, ať už z výkonnostních či čistě z prostorových důvodů. Proto se časem vyvinul přípravný systém, který chlapce postupně vychovává, aby nakonec reprezentovali sbor na jeho nejvyšší úrovni, tj. v koncertním sboru.

V prvním roce fungoval sbor pouze jako jedna skupina, nicméně již od druhé sezóny, tj. od září 1991, se sbor rozdělil na dvě oddělení – koncertní a přípravné. V této době se také nárazově přidávají první mužské hlasy, nikoliv však jako členové Pueri gaudentes, nýbrž sesterského smíšeného dospělého sboru Gaudium, jehož mužští členové zde vypomáhali. O rok později dochází znovu k rozšíření, přidává se druhé přípravné oddělení. Rozdělují se tedy na mladší a starší přípravku. Po dvou letech fungování začali nejstarší členové mutovat. Na přímé vytvoření mužské části sboru však ještě neměli ani kvalitu, ani kvantitu, proto spolupráce s muži z Gaudia nabyla pravidelnějších kontur, ke společným zkouškám dochází jedenkrát za dva týdny. Během následujících let devadesátých se toto těleso postupně doplňovalo dalšími vlastními dospívajícími členy, muži z Gaudia se tak opět postupně stáhli.

Od roku 2000 přibýlo třetí přípravné oddělení a došlo k jejich přejmenování do stále platného znění – Pueri 1, Pueri 2 a Pueri 3. V roce 2009 založila hlasová poradkyně sboru Markéta Džuneva „detašovanou“ přípravku Pueri-Horoměřice. Tato skupina je plnohodnotnou součástí rodiny Pueri gaudentes, pouze využívá výhody lokální zkušebny a je tak zproštěna povinnosti dojíždět do Holešovic.

Jak už bylo naznačeno, sbor se v současnosti dělí do několika skupin s tím, že přípravná oddělení jsou diferencovaná především podle věku svých členů. Nejmladší skupinkou jsou Ťutínci, kde nalezneme jak kluky, tak holky. Toto oddělení je v činnosti už od dob Radosti, proto první noty děti zpívají pohromadě, až posléze se rozdělí na cestu chlapeckých Pueri gaudentes, resp. dívčí Radosti Praha. V Ťutíncích nemají děti jednotné oblečení. Zpívají písničky od Miroslava Raichla, Věroslava Neumanna, Zdeňka Lukáše, Emila Hradeckého nebo Emila Straška. Chlapci dále pokračují přes Pueri 1. Toto oddělení je pro hochy z 1. třídy základní školy a ke zkouškám se scházejí jednou týdně na 45 minut. V tomto oddělení již je sborovým úbořem bílá košile, zelené kšandy a motýlek, kalhoty libovolné tmavé. Totožně fungují i se oblékají o rok starší Pueri 2. Obě tato oddělení mají na repertoáru, kromě kvalitněji předvedených kusů známých z Ťutíneků, už i obtížnější

skladby od Pavla Jurkoviče, Ivany Loudové, Milana Uherka či Jiřího Temla, které mají větší rozsah. Děti jsou vedeny k větší dynamice, delším dechovým frázím, lepšímu legatu a čistší intonaci. Pueri 3 sdružuje věkovou vrstvu na úrovni 3. a 4. třídy základní školy a zkoušky jsou již dvakrát týdně 45 minut. Zde se chlapci začínají seznamovat také s hlasovou výchovou a hudební naukou. Obě složky jsou vyučovány jedenkrát za dva týdny, hlasová výchova po dobu 25 minut, hudební nauka 45 minut. Oproti svým předchůdcům vymění zelené kšandy za modrý svetřík, motýlek mají také modrý. V tomto nejstarším oddělení se chlapci učí zpívat ve dvojhlasu nebo za doprovodu jiných nástrojů než klavíru, například houslí, výjimečně i a capella. Krátkými skladbami se seznamují s prací Bohuslava Martinů a Leoše Janáčka.

Nejzářivější hvězdou souhvězdí Pueri gaudentes je jeho koncertní sbor. Spodní věková hranice je zde na úrovni 4. třídy základní školy, horní de facto není omezena, neboť mezi mužskou částí stále ještě nalezneme jednoho aktivního zakládajícího člena. Koncertní sbor je již hlasově smíšený – ženskou složku, soprány a alty, zastávají chlapci do mutace, mužskou, tenory a basy, odmutovaní nebo výjimečně nově příchozí jedinci. Zkouší i vystupuje jak samostatně po složkách, tak dohromady. Zkouška sopránů a altů je jednou týdně 90 minut, stejně tak tenorů a basů. Společná zkouška je jednou týdně 75 minut. Chlapecké části a přípravce Pueri 3 se dostává také vedlejšího vzdělání. Hlasová výchova pro ně probíhá jednou za dva týdny 45 minut, stejně jako hudební nauka, kterou ovšem nemusejí navštěvovat ti, kteří jsou s ní obeznámováni v rámci výuky hry na nástroj na stejné ZUŠ. Repertoár koncertního sboru je nesmírně bohatý jak do počtu skladeb, tak do dobového zastoupení. Můžeme říci, že zde najdeme celou škálu gregoriánskými či husitskými chorály počínaje a moderními skladbami současných autorů konče. Na pódiu se prezentuje v šedých kalhotách, bílé košili, černém motýlku a vínovém saku.

Jakýmsi fenoménem Pueri gaudentes je těleso zvané Karanténa založené roku 2006. Je to sbor pro mutující chlapce, kteří nejsou schopni stoprocentně ovládat svůj měnící se hlas, a nemůžou tak plnohodnotně působit v koncertním sboru. Nicméně délka období mutace je velmi těžko odhadnutelná, někdo je schopen přejít do mužské části po dvou měsících, jiný po dvou letech. Z toho důvodu vymyslela Zdena Součková koncept Karantény, kde se jednou týdně na 45 minut scházejí tzv. „mutanti“. Jednak aby se naučili pracovat se svým novým hlasem a také aby nevypadli z každotýdenního režimu a mohli tak stále zpívat. Na půlročních koncertech, tj. Vánočním a Jarním, bývá i pro ně vyhrazen vlastní prostor na pódiu.

Mimo v textu uvedené sbormistry a klavírní korepetitory se na vedení sboru a přípravných oddělení po kratší či delší období podíleli Eva Ditrichová (za svobodna Petrášková), Helena Lisá (za svobodna Šmydková), Lucie Berná, Jamila Hla Shwe a členové sboru Jan Horák, Jaroslav Kodym a Miroslav Růžička. O chod sborového zákulisí se stará tajemnice Alena Vogelová. Předsedkyní rodičovského Sdružení Pueri gaudentes je Lucie Hrdličková, jejími předchůdci byli Jiří Turek, Marie Poláčková a Renée Lavecká. Při organizaci zájezdů významně pomáhali toho času aktivní členové Ing. Rostislav Havlíček, Ing. Karel Štětina a RNDr. Jiří Míček.

6. Rozhovory

K rozhovorům na téma *Pueri gaudentes* jsem oslovil bývalé členy sboru, které působení v něm ovlivnilo natolik, že se v různých formách věnují hudbě dodnes. Předmětem rozhovorů byly vzpomínky na začátky v *Pueri*, na sbormistryni Zdenu Součkovou, na významné zážitky a zahraniční cesty a jaký vliv měl sbor na jejich další civilní i profesní život.

6.1 Martin Rudovský

- dramaturg symfonického orchestru FOK v Obecním domě, člen Kühnova smíšeného sboru, herec v divadle Viola
- rozhovor vznikl dne 11. 3. 2015 v Obecním domě v Praze

Jak ses o Pueri gaudentes dozvěděl? Jak ses stal členem a jak dlouho jsi jím byl?

Členem *Pueri gaudentes* jsem se stal díky Pavlu Jurkovičovi, který byl mým učitelem na základní škole Umělecká v Praze 7. On nám o sboru řekl a chválil ho. Mohl jsem být už u zrodu sboru, ale k přihlášení mě dokopal tatínek až o rok později, jelikož jsem zpíval už i dříve, dokonce jsem vyhrál jednu pražskou pěveckou soutěž. Nastoupil jsem tedy roku 1992 ve svých deseti letech a odcházel jsem v roce 2003. I přes dlouhou mutaci jsem tak většinu času strávil už v mužské sekci, konkrétně ve druhém tenoru. Přesto si myslím, že v altu jsem měl podstatnější roli.

Prošel jsi sborem pro mutující, tzv. karanténou?

Ne, tehdy ještě neexistovala, jelikož nebylo tolik současně mutujících členů, řešilo se to individuálně. Mužská část vznikla za výpomoci mladších členů *Gaudia*, ke kterým se postupně přidávali odmutovaní členové *Pueri*.

Stihl jsi i za tu krátkou dobu členství v chlapecké části sboru účinkovat ve Státní opeře Praha v rámci její spolupráce s Pueri?

Ano, zpíval jsem v *Carmen*, *Turandot* už jsem právě z důvodu mutace nestihl. Zažil jsem dvě sezóny a jako nejsilnější dojem si z toho pamatuji paradoxně pauzu mezi

výstupy. Zpívali jsme totiž na začátku a na konci představení a mezitím byla přibližně dvouhodinová prodleva. Při takovémto prostoji parta kluků praktikovala samozřejmě všelijakou zábavu a hry, včetně fotbalu nebo vybíjené. Musím říct, že tohle zrovna pan Bizet nedomyslel, protože udržet dvacet kluků dvě hodiny v kleci je nadlidský úkol.

Prošel jsi při vstupu do sboru nějakým konkurzem? Jaké byly vůbec tvoje začátky?

Konkurz byl, Zdena Součková mi dala zazpívat nějakou lidovou písničku a opakoval jsem také tóny po klavíru. Důležité ale bylo, že jsem byl právě doporučen Pavlem Jurkovičem a že jsem přicházel ze ZŠ Umělecká, takže šlo spíš o rozdělení do konkrétní hlasové sekce. Začátky byly krásné, spojené je mám především právě s působením v Carmen a zcela nepochybně také s prvním zahraničním zájezdem, který směřoval na Sicílii. Už jen cesta byla unikátní, neboť jsme pluli z Janova. Plavba byla pro valnou část sboru velmi náročná, takže když Zdena vyhlásila zkoušku, skončila vlastně dříve, než začala. Uprostřed ostrova, na kopci nad Palermem, jsme zpívali v úžasném klášteře, kde uprostřed mše zazněla hudba, kterou si dodnes pamatuji, ačkoli nevím, o co šlo, a to je vlastně moje nejsilnější vzpomínka za celé působení ve sboru. Celkově svojí živelností a spontánností, jak to byla první sborová cesta mimo republiku, už tento žádný další zájezd nedokázal tento překonat. Samozřejmě kapitolou samou pro sebe byla také první cesta do Japonska v roce 1999, což je nepřekonatelný a stále vlastně nepřekonaný zážitek. V dnešní době už to možná nezní tak úchvatně, nicméně v těch devadesátých letech to bylo jako zjevení.

Jak na tebe v první chvíli zapůsobila Zdena Součková? Jak se vyvinul váš vzájemný vztah?

Zdena byla prostě hodná teta. Tehdy jsem to vnímal tak, že si prostě jdeme s tetou Zdenou zazpívat. Až teprve nyní doceňuji, jak byla pečlivá, důsledná, cílevědomá a obrovský psycholog, který umí perfektně pracovat s chlapeckým kolektivem, a že tyto vlastnosti vůbec nejsou běžné. Navíc také dbala na to, abychom zároveň hráli na nástroje, takže jsme se doprovázeli sami a nepotřebovali žádný externí orchestr.

Svého času se také zřídil sborový časopis Vox, kde jsem přibližně 5 let dělal šéfredaktora po boku Honzy Zapletala. Pro mě to byla fantastická možnost jak se rozepsat a vlastně i díky tomu se dnes psaním o hudbě živím. Pavel Jurkovič vždy říkal, že zpívat se člověk naučí zpíváním, s psaním je to stejné. V tomhle tkvěla další silná stránka Zdeny,

umět integrovat každého člena sboru. Vzhledem k mojí divoké mutaci jsem nemohl být oporou po pěvecké stránce, a tak mojí silnou stránkou byla hra na krumhorn a právě psaní pro Vox.

Máš na sbor nějakou osobní silnou vzpomínku?

Kromě zmíněných zájezdů a působení v Carmen jsem se silně angažoval v letních táborech. Zprvu jsem byl oddílovým vedoucím a časem hlavním vedoucím celé akce. Díky této zkušenosti jsem zjistil, že mě baví práce s dětmi, s kolektivem a nakonec tak vystudoval Pedagogickou fakultu UK. Dodnes z této zkušenosti žiju, protože právě na těchto táborech jsem se naučil organizovat větší akce, což se mi nyní na profesionální úrovni hodí.

Zažil jsi i někdy něco negativního?

Žádný vysloveně špatný zážitek nemám. Samozřejmě v širokém kolektivu vznikala různá pnutí nebo vzájemné neshody, což souviselo i se zmíněnými tábory. Normálně se totiž děti na letním táboře sejdou ze všech možných koutů, ale na sborové tábory jezdil kolektiv, který se znal dlouhodobě, tím pádem čtrnáctidenní soužití bylo citlivé a problémy vznikaly. Nešlo však o nic co by přesahovalo normální mez a to i díky Zdeně, která tu masu kluků výborně vedla. Teprve až na sklonku svého působení ve sboru jsme měli se Zdenou neshody, ale to bylo z toho důvodu, že už jsem byl na sbor moc starý a měl jiné názory.

Byl jsi někdy nucený chodit do sboru?

Ne, nikdy. Rodiče mě sice do sboru poslali, ale Pueri gaudentes byli nedílná součást mého života, kterou kdybych odebral, tak bude chybět. Samozřejmě jsem si taky někdy říkal, jak se ta zkouška vleče, ale nikdy mě nenapadlo, že bych měl odejít. Sbor mi každý rok přinášel tolik nových věcí, zkušeností a radosti, že takové myšlenky jsem neměl. Naopak už tehdy jsem chápal, že přestože já jsem danou skladbu uměl, neznamená to nic, dokud to nebude umět celý kolektiv. V každém hudebním tělese je jedna část dobrých čtenářů a druhá část dobrých zpěváků. A tyto dvě poloviny tvoří organismus, který musí fungovat v symbióze.

Kromě pěvecké stránky se členi sboru angažovali v některých skladbách i herecky. Dotklo se to i tebe?

Ano, několikrát jsem nějakou roličku sehrál, stěžejním bodem v tomto směru byla Hra o svaté Dorotě. Zde jsem ztvárnil postavu opovědníka, k čemuž mě oslovila Radka Tesárková. I tohle vlastně byla kompenzace k mému dlouho neusazenému hlasu, stejně jako zmíněné doprovázení sboru a práce pro časopis Vox. Nakonec mě tahle zkušenost dovedla až k tomu, že nyní působím v divadle Viola, kde jsme obnovili představení Ententýky, které zde hrával mimo jiné i Pavel Jurkovič. Ve výsledku každá drobnost, kterou jsem v Pueri zažil, mě ovlivnila a v nějaké formě se jí věnuji dodnes.

Jak se k tvému sborovému zpívání stavěli rodiče?

Rodiče byli úžasní, podporovali mě, jak jen mohli. Vybaví se mi především, jak jsme ubytovávali členy zahraničních sborů, což byla úžasná zkušenost. Když to vidím zpětně, bydlet v rodinách bylo to nejlepší, co jsem na zájezdech mohl zažít, protože z hotelu danou zemi nikdy tak dobře nepoznáte. Sice jsem to tehdy tak nevnímal, ale žiju z těchto zkušeností dodnes, především s lidmi z Japonska stále udržuji vztahy a dokonce jsme se i několikrát setkali, což jsou velmi dojemné chvíle. Celkově tyto vzájemné návštěvy byly jedinečnou kúrou proti xenofobii, kterou vlastně žádný člen Pueri nemůže trpět.

Jak tě sbor ovlivnil v dalším životě, ve výběru profese?

Společně s panem Jurkovičem naprosto zásadně. Jsem dramaturgem FOK, členem Kühnova smíšeného sboru, hrou na krumhorn jsem působil v renesančním ansámbly, hraju v divadle a dělал jsem také rozhlasové pořady o sborové tvorbě, díky čemuž jsem čas od času oslovován jako odborník přes tuto problematiku. Vzájemnou spoluprací Pueri gaudentes, ZŠ Umělecká a Pavlem Jurkovičem jsem rostl. Mezi sborem a ZŠ Umělecká byla velká provázanost, jakmile přicházel do sboru student této školy, nebyl potřeba vlastně žádný konkurz, naopak se stal okamžitě velkou posilou. Tato doba byla pro mě daleko zásadnější než gymnázium nebo vysoká škola.

Poslal bys do Pueri gaudentes svého syna?

Vzhledem k tomu, že mám dvě dcery, tak těžko soudit, nicméně pokud bych měl syna, tak ano. Samozřejmě bych si prověřil dnešní poměry, ale co jsem zažil já, tak stoprocentně. Ale přidal bych ještě jednu věc, členové Pueri vytvářejí fantastickou funkční mafii. Narazit se na ně dá všude, nejen mezi zpěváky, ale i manažery nebo byznysmeny, ovšem vždycky se vztahem k hudbě a nemusí tak být přesvědčován, že kultura má smysl. Denně potkám někoho, kdo má s Pueri něco společného a pokaždé je to něco, co je pro oba i po těch letech nenahraditelná a skrz naskrz pozitivní zkušenost.

6.2 Vojtěch Dyk

- zpěvák, herec
- rozhovor vznikl dne 13. 3. 2015 v La Fabrice v Praze

Jak ses o Pueri gaudentes dozvěděl? Jak ses stal členem a jak dlouho jsi jím byl?

Členem jsem byl od roku 1993 od svých pěti let do roku 1999. Oba rodiče muziku dělali, takže i mě zavedli do základní umělecké školy Šimáčkova, kde jsem začal hrát na housle, chodit do dramatického kroužku a také do sboru. Dodnes jsem jim za to vděčný, do sboru jsem chodil moc rád, i proto, že jsem tam navázal kamarádské vazby, které drží dodnes. Na druhou stranu jsem i kvůli nim nakonec ve sboru skončil. Přátelil jsem se především s lehce staršími kluky, kteří tím pádem postupně odešli do mužské části a v chlapecké jsem tak zůstal sám. Pokračovat stejnou cestou mě nelákalo, neboť jsem se mezitím zároveň dostal k působení v amatérském divadle Radar, působícím pod stejnou ZUŠ, ke kterému jsem tedy plynule přešel.

Procházel jsi při vstupu do sboru nějakým konkurzem nebo přijímacími zkouškami?

Na to si už přesně nevzpomínám. Každopádně v té době už fungovala struktura sboru, takže jsem nešel hned do koncertní části, ale do přípravného oddělení, kam jsem spadal věkově. Následujícího roku, tedy 1994, už jsem postoupil výš a dokonce jsem se pouze jako jeden ze dvou nováčků zúčastnil soutěžního zájezdu do francouzského Nantes, díky čemuž jsem se etabloval v kolektivu.

Stihnul jsi během členství v Pueri gaudentes účinkovat také ve Státní opeře Praha a jaké na to máš vzpomínky?

Stihnul, patřil jsem do party, která rozjížděla Turandot a také samozřejmě v Carmen, ve které již kluci působili i přede mnou. Ta byla pro mě tou méně oblíbenou, byla pro nás zdlouhavá, protože jsme měli výstup na začátku a pak až na konci. Raději jsem měl Turandot a to i z toho důvodu, že tam s námi vystupovaly holky z Radosti.

Máš za působení ve sboru nějaký silný zážitek?

Mám jenom silné zážitky. Na nedávném koncertu k životnímu jubileu Zdeny Součkové jsem si to opět uvědomil. Už jen to, že jsem se díky sboru podíval po Evropě, byl jsem v Norsku, Švédsku, Belgii, Francii, Německu, Itálii. Tehdy jsme to bral prostě jako výlet někam za Prahu, ale nyní zpětně vidím, jak moc obohacující to pro mě bylo.

Druhým silným bodem, co si hned vybavím, je Bernsteinova mše, které mě ovlivnila do takové míry, že si jí od té doby často zpívám a nyní, když mám tu možnost, ji chci sám uvést. Láká mě na tom pestrost žánrů a jejich mísení, což je vlastně stejný princip, který sám preferuji.

Nějaké negativní zážitky máš?

Ne, ne, všechno jenom pozitivní. Jasně, člověk zažil třeba na letních soustředěních nějaké nepříjemné chvílky, ale to bylo prostě v rámci klukovin. I když kluci někdy nadávali na časté zkoušky, mě se to netýkalo. Natolik mne ten zpěv bavil, dodnes si tehdejší melodie zpívám. Jasně, někdy měl člověk větší chuť za slunného odpoledne radši běhat po hřišti, ale to je asi normální. Jenom když jsme se učili nové věci, dělali jsme je pořád dokola a já už je uměl, řešil jsem dlouhou chvíli tak, že jsem se učil i ostatní hlasy. Celkově kdybych to měl nějak srovnat, 95 procent mi sbor dal a 5 procent mi vzal, ale vlastně ani nevím 5 procent čeho. Možná volného času, který jsem mohl věnovat jiným aktivitám. Jenže vzhledem k tomu, čím se teď živím, tak to určitě špatně investovaný čas nebyl.

Navíc chci říct, že mi sbor dal jednu velmi důležitou věc a tou je harmonické cítění. Spousta zpěváků se soustřeďuje výhradně na svojí hlavní melodickou linku, nicméně mým cílem je zejména improvizace a právě díky dlouholeté praxi ve zpěvu ve vícehlasech nyní nemám problém chytnout druhý, třetí nebo osmnáctý hlas.

Jaké vzpomínky máš na Zdenu Součkovou?

Pro mě to byla prostě hodná teta Zdena, stejně jako strejda Vláša u Radosti. Ze začátku jsem jí bral dokonce jako takovou svou druhou, sborovou mámu. Tím neříkám, že bychom si z ní nikdy neudělali srandu, ale vždycky to byla milá legrace plná lásky. Ke Zdeně chovám velký obdiv, protože kolik svého volného času investovala do takto nevděčného povolání je známkou jejího velkého odhodlání.

Členství v Pueri gaudentes není pouze o pěvecké stránce, ale také o instrumentální nebo scénické. Týkalo se tě něco z toho?

Hrál jsem pouze ve Hře o svaté Dorotě, kde jsem ztvárnil stejnojmennou hlavní postavu a pro její bílé šatičky si mě tak pletli s holkou. Ale ve výsledku to byl právě ten můstek, který mě dovedl ke zmiňovanému divadelnímu kroužku, potažmo divadlu vůbec.

Na nástroj jsem sbor nikdy nedoprovázel. Odvívá se to od toho, že do sboru jsem chodil s nadšením, ale do nácvičku hry na klavír nebo housle mě rodiče museli nutit a proto jsem u toho nezůstal.

Jak velký vliv měl sbor na tvůj budoucí život, na tvoji kariéru?

Dokážu si představit, že bych se vydal na dráhu zpěváka, i kdybych sborem neprošel, nicméně jeho vliv na mě byl zcela zásadní. Především kvůli tomu, že jsem se v Pueri vždycky cítil svobodně, což je i moje celoživotní krédo. Proto nyní jakékoli nesvobodné jednání, ať už to bylo v Národním divadle nebo v kapele, opouštím, mám radši pocit nejistoty. Celkově mě sbor ovlivnil v několika aspektech. Jedním byl ten hudební, o kterém jsem již mluvil, dalším byl lidský, jelikož jsem s některými členy navázal celoživotní přátelství. A samozřejmě také zážitky nebo cestování. Navíc jsem měl štěstí na zmíněnou Hru o svaté Dorotě, kde jsem přičichl k divadlu, a v obou těchto uměleckých sférách dnes působím.

Jak vzpomínáš na sborové zájezdy? Zažil jsi bydlení v rodinách?

Já už jsem dítě bez hranic, cestoval jsem na výměnné pobyty i se školou, takže už to pro mě tak výjimečné nebylo. Při mém prvním sborovém zájezdu do Francie jsem byl ještě moc malý na to, abych si přítomnost v cizí rodině nějak užíval, spíš jsem se těšil domů, ale při dalších zájezdech tomu už bylo jinak. Když se na to dívám zpětně,

uvědomuju si, jak ty zájezdy a ubytování v rodinách pozitivně ovlivnily mě, ale i všechny ostatní, ve smyslu nějaké prevence před xenofobií.

Měl jsi někdy ambice přejít do vedení sboru?

Klavíristou nebo sbormistrem jsem nikdy být nechtěl, nicméně dirigentství mě lákalo a teď se mi to díky Big bandu plní.

Poslal bys svého syna do Pueri gaudentes?

Stoprocentně. Díky mé zkušenosti bych svého syna určitě dal na sborové zpívání, navíc si myslím, že má i velmi dobrý sluch. Je dobré, když to děti zažijí ve věku, kdy to berou jako koníčka a ne jako povinnost. Poté je to začne bavit přirozeně a naváží tam také mnoho kamarádství.

6.3 Michal Křístek

- operní sólista na volné noze, hostuje např. v Ostravě, Liberci nebo Plzni
- rozhovor vznikl dne 16. 3. 2015 v kavárně obchodního domu Atrium na Karlově náměstí v Praze

Jak ses o Pueri gaudentes dozvěděl? Jak ses stal členem a jak dlouho jsi jím byl?

Chodil jsem do základní školy na Strossmayerově náměstí na Praze 7, která byla jednou z těch, kde Zdena Součková prováděla nábor do nově vznikajících Pueri gaudentes. Shodou okolností pro mě v té době rodiče hledali volnočasovou aktivitu, tak se to tak hezky sešlo. Zdena byla hrozně milá, vzpomínám si, jak jsme přezpívali tóny, které hrála na klavír, včetně transpozic a oktávu výš nebo níž, dále chtěla zazpívat nějakou písničku a vytleskat rytmus. Na podzim 1990 jsem se tak ve svých devíti letech stal zakládajícím členem a ve sboru jsem byl 11 let.

Takže jsi vždycky inklinoval k hudbě, nebo šlo spíš o to, co se nabízí v okolí?

Ne, šlo vysloveně o tu lokalitu. Byla to vlastně trochu náhoda, kdyby tehdy přišel do naší školy trenér, možná bych dnes hrál fotbal. Ale přišla Zdena a tím, jak byla aktivní,

tak sbor vznikl a stále žije, protože školy obchází každý rok. První rok jsem se tam setkal i s Verunkou Hösslovou, která mě později učila intonaci i na konzervatoři.

Jak vzpomínáš na samotné začátky?

Vím, že hned zkraje, asi po dvou měsících, jsme odjeli mimo Prahu na soustředění, které vyvrcholilo přezpíváním, kde nás Zdena rozdělila na dvě části, s nadsázkou řečeno na přípravku a hlavní sbor. Jinak jsem přípravku jako takovou nikdy nezažil, protože na začátku jsme fungovali dohromady. Také jsme se připravovali na první koncert, učili jsme se nástupy a podobně. Mimo to to byla i seznamovací akce pro nás všechny, kteří jsme se sešli zpívat, ale neznali jsme se. Samotný první koncert v kulturním domě Ládví byl ohromným zážitkem. Zdena nás upozorňovala, abychom během vystoupení nemávali, ale samozřejmě jsme to porušili sotva jsme přišli na pódium. Taky si pamatuju, že už tehdy Zdena zavedla sebereflexní prvek, že když někdo udělal chybu, zvedl ruku na znamení, že si jí je vědom. A ještě dlouho na konzervatoři jsem se toho nemohl zbavit.

Celkově jsem byl ze sboru ohromně nadšený, vždycky jsem se na zkoušku těšil a chodil tam rád. Byli jsme výborný kolektiv, všichni stejně staří, všichni chtěli zpívat. Samozřejmě nás rozčilovalo, že se při zkouškách nesmí mluvit, ale za celých jedenáct let se mi nestalo, že bych šel na sbor z donucení nebo že bych někam nechtěl.

Když jsi byl takhle nadšený, kdy a jak jsi dospěl k rozhodnutí skončit?

Zpíval jsem pro radost, ale vždy jsem se snažil podat co nejlepší výkon. Postupem času jsem zjistil, že mi začíná vadit, že chybu udělá někdo jiný a pak jsme z toho všichni špatní. Stejně tak jsem si vyčítal, když jsem něco spletl sám a klukům to tak zkazil. Nicméně nikdy jsme si to mezi sebou navzájem nevyčítali, drželi jsme při sobě.

Jak na tebe zapůsobila sama Součková? Jak se tvůj vztah k ní časem vyvinul?

Od první chvíle byla hrozně milá a už od toho prvního soustředění zavedla, abychom jí oslovovali teto Zdeno. Mně osobně navíc moc pomohla tím, že se starala i o můj školní prospěch, za což jsem jí dodnes vděčný. Říkala, že zpívání sice dobrý, ale musím zlepšit známky, že to jinak nejde a že bych nemohl jezdit na zájezdy, což byl největší tahák. Jako dyslexik jsem měl velké problémy se čtením a ona mi poradila, abych si přečetl všechny nápisy, které potkám. Od ní jsem vlastně dostal i svou první knížku,

se kterou jsem se hrozně pral. Zdena na mě vždycky po zkoušce čekala a ptala se, jak jsem daleko. Nakonec jsem se tím nejen prokousal, ale získal také pozitivní vztah k četbě obecně. Tehdy jsem to viděl negativně, že mě nutí do něčeho, co mi nejde, ale zpětně jí za to vždycky budu děkovat. Navíc tím, že moje rodina nebyla muzikální, věnovala se mi Zdena i Veronika Hösslová navíc, když jsem mě problémy se naučit novou píseň. Obzvlášť s námi zakládajícími členy, kteří působili ve sboru nějakou dobu, měla dobrý vztah a i díky tomu s ní dodnes rád spolupracuji na profesní úrovni.

Máš nějaký výjimečný zážitek?

Hrozně mi chybí, že jsem jako astmatik musel vynechat první zájezd na Sicílii, který se stal legendárním a já ho znám jenom z doslechu. Všech dalších zahraničních zájezdů jsem se již zúčastnil a z toho je mnoho zážitků. Hodně si pamatuju ubytování v rodinách, vždycky jsme byli ve dvou, ale jazykově nikdo moc nedisponoval, takže třeba s Holanďany jsme se domlouvali vysloveně pouze řečí těla. Za tohle cestování byli rádi i rodiče, protože nikdy nemuseli platit vysoké částky, na většinu výdajů sbor sehnal vlastní finance.

Ohledně těch rodin bych ještě rád řekl, že vždy, kdy jsme my byli hosty nebo naopak hostiteli dívčího sboru, ve kterém figurovalo i pár kluků, každý doufal, že bude s holkou. Protože být v rodině s klukem bylo v tu chvíli chápáno jako obrovská prohra.

Když jsi narazil na zájezdy, vybaví se ti nějaká vzpomínka?

Pro mě bylo silným zážitkem turné do Řecka. Už po cestě při rozchodu v italských Benátkách se ztratili dva malí kluci, ale naštěstí se zjeví na parkovišti v čase odjezdu. Pak má člověk samozřejmě spoustu drobných vzpomínek, jako když jsme hlasovali, jestli bude v autobuse puštěná televize, nebo klimatizace, protože obojí zároveň nešlo a podobně. Velkým zážitkem byly naše interní závody na původním Olympijském stadionu. Z koncertního hlediska si pamatuju situaci, kdy naše vystoupení mělo začít v devět hodin večer, nicméně amfiteátr byl prázdný, protože Řekové chodí prostě, až když se jim chce. Koncert tak začal s výrazným zpožděním, my už jsme téměř usínali na pódiu, ale obecenstvo nakonec nadšeně aplaudovalo.

Nějaký negativní zážitek v souvislosti se sborem si vybavíš?

Ne, o ničem nevím. Vadili mi někteří členové, ale to je jako ve všech širokých kolektivech, protože každý s každým si sednout nemůže.

Zpíval jsi v rámci působení v Pueri také ve Státní opeře Praha?

Ano, i ne. Díky této spolupráci jsem se ale vůbec dostal k opernímu zpěvu. První, co jsme dělali, byla Carmen, měsíc a půl jsme jí nastudovávali. Už jenom práce s orchestrem byla pro nás naprosto výjimečná, protože jsme s ním do té doby nikdy nesetkali. Bohužel, premiéry už jsem se nedočkal, mutace přišla dřív. Dočkal jsem až v roce 2000, kdy Státní opera uvádělo dílo Fyzikové, pro které měli Pueri dodat dva dětské hlasy a jeden mladý mužský. A jelikož jsem již v té době začínal působit na konzervatoři, ukázala Zdena na mě. Současně to tak i můj první sólový výstup. V Praze proběhla světová premiéra a posléze jsme s tím vycestovali i do Švýcarska. V tu chvíli se vlastně přetočil můj pohled na zpěv. Nemusel jsem jen stát s rukama za zády a zpívat, ale naopak po mně byla vyžadována i herecká stránka a to bylo skvělé. Stejně tak jsem se při sólových koncertech na konzervatoři dlouho nemohl zbavit zkoprnělého postoje, ale to považuju za bolest sborů obecně, ne jen Pueri gaudentes.

Jak se k tvému zpěvu stavěli rodiče?

Sami se hudbě sice vůbec nevěnovali, ale ve sboru mě podporovali, jak jen mohli. Myslím, že cítili, že nás to formuje i po lidské stránce, protože tam fungoval nějaký řád, který jsme všichni museli dodržovat. Nakonec jsme to sami viděli kdykoli jsme někde potkali stejně starou partu kluků, ale třeba fotbalistů, že my jsme byli jiní, ukázněnější.

Mluvíme o tom průběžně celou dobu, ale jak tě sbor ovlivnil do života, potažmo v kariéře?

Strašně, strašně pozitivně. Rozhodně můžu říct, že bych nebyl tam, kde jsem, nebýt Pueri a Zdeny. Tím, jak měla se mnou, ale i dalšími kluky osobní vztah, reagovala na moje přání věnovat se hudbě sólově tak, že mi sehnala učitelku, která mě připravila na zkoušky na konzervatoř. Zdena věděla, že si tím škodí, protože s úspěšnými přijímačkami patrně přestanu chodit do sboru, což se naplnilo, ale stejně mě nijak nebrzdila. Nakonec i svou bývalou manželku jsem poznal na společném koncertu s Gaudiem, jehož byla členkou.

A po lidské stránce tě to nějak ovlivnilo?

Myslím si, že po lidské stránce mě to utvářelo ve smyslu opravdového přátelství. Bylo nás tam sice kolem šedesáti, ale bližší jsem si byl jen s několika z nich. A tak to s přáteli mám až dodnes. Naučil jsem se z velkého počtu lidí vyselektovat ty bližší. Ve sboru to bylo ovlivněno určitě i tím, že člověk více komunikoval s lidmi ze své hlasové části, protože ti se kolem něj na všech zkouškách a koncertech pohybují nejčastěji.

Čerpáš ve své profesionální kariéře z kontaktů, které jsi měl možnost navázat jako člen Pueri?

Nečerpám přímo z toho, ale relativně často se setkávám s dirigenty a zpěváky, se kterými jsem spolupracoval už v rámci sboru. Po mnoha letech mě samozřejmě nepoznají podle tváře, ale jakmile se řekne Pueri gaudentes, všichni hned vědí a je to známka kvality a dobré hudební průpravy. I když se někdo zeptá na moje začátky, tak Pueri jsou dobrá vizitka.

Měl jsi někdy myšlenky přejít do vedení sboru?

Ne, dovedlo mě to k té sólové kariéře. Zpětně obdivuji Zdenu, že do toho vůbec šla, že chtěla dělat práci, kde vede lidi, protože to je dřina.

Poslal bys svého syna do Pueri?

U nás je problém na rodinné bázi kvůli střídavé péči o syna, ale strašně bych chtěl. Věk už na to má a dokonce jsme o tom se Zdenou již mluvili. Taky dnes vidím, jak úžasně pracuje s malými dětmi a zároveň jak dokáže přepínat v přístupu k nim a za pár desítek minut k téměř dospělé mužské části.

6.4 Jan Zapletal

- vedoucí projekčního ateliéru, vedoucí mužské vokální skupiny VOSK
- rozhovor vznikl dne 7. 6. 2015 v restauraci U Kaštanu v Praze

Jak ses o Pueri gaudentes dozvěděl? Jak ses stal členem a jak dlouho jsi jím byl?

Součástí Pueri gaudentes jsem byl od roku 1992 do 2006. V době, kdy se zakládali Pueri, jsem byl členem sesterského koncertního sboru Radost Praha, kde jsem zpíval od roku 1989 až do mutace a teprve po ní jsem se přesunul do čistě chlapecké společnosti. Mužská část sboru se vyvíjela postupně s přispěním pánů z Gaudia, kterou doplňovali odmutovaní kluci a já jsem patřil mezi vůbec první tři ryzí členy mužské sekce Pueri gaudentes.

Prošel jsi nějakým konkurzem?

Ne, šel jsem rovnou. Tím, jak jsem zpíval v Radosti, tak se prostě řeklo, že tady už to dál nepůjde, tak pojed' na soustředění s Pueri. Tak jsem jel.

Bral jsi nějak zvláštně, že přecházíš do tělesa, kde zpívají jenom kluci, což nebylo zvykem?

V tom dětském věku jsem o tom nijak výrazně nepřemýšlel. Zpíval jsem odmala, nezávisle na složení sboru, a tohle bylo samozřejmé pokračování u Součků, protože v Radosti bych už pokračovat nemohl. Gymnaziální sbory tehdy ještě nebyly na vysoké úrovni, naopak na dospělé komorní sbory jsem neměl hlasově.

Byl pro tebe rozdíl pohybovat se v téměř dívčím kolektivu a posléze v čistě chlapeckém?

To je dobrá otázka, ale ve chvíli kdy jsi od prvních chvil zvyklý zpívat ve sboru, kde je sedmdesát holek a pět kluků si tuto otázku vůbec nekladeš. Vždycky jsme byli ze strany holek opečovávaní, předcházely si nás, stejně tak na zájezdech se neřešili společné šatny, pouze jsme byli pod drobnohledem sbormistra. Navíc dospívající dívky mají k dvanáctiletým chlapcům zcela přirozeně takový sesterský vztah, proto to ani ony neřešily. Naopak v Pueri už jsem byl jeden z nejstarších. Nikdy jsem tam nebyl rovnocenným členem, už v těch čtrnácti letech jsem byl najatý jako vedoucí táborového oddílu a někdo, kdo má pomoci dát kluky dohromady.

Jak na tebe zapůsobila Zdena? Jak se váš vztah vyvíjel?

Na to bohužel nemůžu jednoduše odpovědět, protože v přípravce Radosti mě vedla od mých šesti let a k dnešnímu dni se tak známe třicet let. Tak dlouhá doba se nedá shrnout v pár větách.

Máš nějakou silnou vzpomínku, která se ti v souvislosti s Pueri vybaví?

Zážitků byla spousta, jelikož jsem ve sboru strávil téměř patnáct let, těžko se dá vybrat jeden. Na druhou stranu, když si rozebereš jednotlivé sféry, kam sbor zasahuje, od zkoušek, přes koncerty, zájezdy, soustředění, tak se v každé z nich dá vybrat moment, který na mě zapůsobil. Moje výhoda navíc tkvěla v tom, že jsem se postupně dostával na druhou stranu, nejprve jako korepetitor, poté jako sbormistr. S tím mám spojený koncert k deseti letům Pueri gaudentes ve Smetanově síni Obecního domu, kde jsem si poprvé při takto velké příležitosti stoupl před sbor jako dirigent, přestože šlo pouze o přípravku, což pro mě osobně byla obrovská událost. Ohledně zájezdů je pro mě významná Severská cesta, jejíž část jsem z důvodu Zdenina zranění absolvoval v pozici hlavního sbormistra. Mimo to byla výborná atmosféra mezi kluky, zejména s plnoletými jsme si při přejezdech trajektem užili své.

Máš i nějaké negativní zážitky? Vnímal jsi třeba despekt od svých spoluzpěváků, které jsi měl najednou vést?

To si nemyslím, naopak jsem se to vždycky snažil brát, že jdu dělat něco, na co si ostatní netroufnou. Samozřejmě může být problém si získat respekt od kolektivu, jehož jsem byl dlouho členem. Věděl jsem, že se terčem přirozených vtipů a parodií nyní stanu i já sám. Jedná se o běh na dlouhou trať, časem se to stabilizovalo. Zpětně bych byl možná radši za méně postupný, ale více přímý nástup do této role, jenže to člověk může hodnotit až s odstupem času.

Narazili jsme na tvůj přechod do opačné role v rámci sboru. Jak k němu došlo?

Stalo se to tak, že v Pueri, jako v každém takovém sboru, se hodí každá ochotná a šikovná ruka. Zdena potřebovala klavíristy k začínajícím přípravkám, k čemuž moje tehdejší muzikantské schopnosti stačily. Vyvinulo se to v částečný úvazek v základní umělecké škole a tím i závazek pro mě. Pak už jen stačilo, že se Zdena příležitostně

nemohla dostavit na zkoušku přípravky, takže jsem ji musel vést sám. Poté jsem už začal vyhledávat a navštěvovat sbormistrovské semináře, pomáhat při dělených zkouškách koncertního sboru, nakonec mě to dovedlo i ke studiu hudby na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Nebylo to tak, že bych si řekl, že chci být sbormistr, ale že se to přirozeně vyvinulo.

S působením ve Státní opeře Praha ses ještě stačil setkat?

Ne, to mě minulo, protože se jednalo o čistě chlapecké sbory a v té době už jsem tam zpívat nemohl. Obecně si ale myslím, že je to jedna z nejcennějších zkušeností, kterou malý zpěvák může nabýt, protože vystupováním ve Státní opeře se mu otevírá profesionální hudební svět a ukazuje mu to úplně jiné obzory, než o kterých může ve sboru jen snít.

Jak vzpomínáš na zahraniční zájezdy?

Byla to rozhodně neocenitelná zkušenost a naprosto unikátní příležitost jak se dostat do zahraničí, navíc na velmi atraktivní místa, jakým bylo určitě Japonsko. A nešlo jen o cestovatelskou stránku, ale také o prestižní hodnotu. Spousta koncertů totiž proběhla ve velmi atraktivních sálech, viz první cestu do Japonska v roce 1999 a vystoupení v Hamamatsu nebo Kyoto, to byly sály první třídy. Tehdy jsem preferoval společné ubytování, ale dnes vidím, že bydlením v rodinách jsme měli velkou výhodu v poznávání místních kultur. Byť se člověk bál, že se nedorozumí, jaké mu udělají jídlo a tak dále, bylo to pro každého z nás cenné pro všeobecný rozvoj. Nešlo jen o Japonsko, ale i o všechny další zájezdy. Mohli jsme si díky tomu uvědomit, že svět opravdu nekončí na hranicích České republiky.

Jak tě působení v Pueri ovlivnilo do výběru profese a dalšího života?

V mém případě už samotný čas strávený v Pueri gaudentes ve vedení sboru byl druhým zaměstnáním. Na druhou stranu teď v žádném takovém pracovním poměru nejsem, a přesto to dělám dál. Určitě mě to ovlivnilo, ukázalo mi to jeden možný rozměr společenského života a osobnostního rozvoje.

6.5 Jan Morávek

- operní sólista na volné noze, dlouhodobě hostoval v Opavě
- rozhovor vznikl dne 16. 6. 2015 v Hradci Králové

Jak ses o Pueri gaudentes dozvěděl? Jak ses stal členem a jak dlouho jsi jím byl?

Mám na to teorii, kterou Vlád'a Souček, manžel Zdeny Součkové, nerad slyší, ale už jsem jí říkal i dříve, takže není problém jí zopakovat. Myslím si, že jednou z příčin vzniku Pueri gaudentes bylo i to, že Vlád'a se již nechtěl zaobírat chlapeckým elementem v Radosti Praha, i když samozřejmě iniciátorem a zakladatelem byla Zdena. Já jsem byl od čtyř let členem Radosti, kde nás bylo přibližně osm kluků a sedmdesát holek, což mě asi zformovalo, protože moje žena říká, že je ve mně kus ženský. Během mutace jsem v roce 1993 zcela přirozeně přešel do Pueri, protože jiná pěvecká cesta ani nebyla. Skončil jsem v roce 1998, kdy jsem již studoval na konzervatoři a začal působit i v profesionálních sborech.

Jak vzpomínáš na Zdenu? Jak se váš vztah časem vyvinul?

Myslím, že máme dobrý vztah. Vzpomínám na ni pozitivně, vidáme se, často se ve zkušebně zastavím. Samozřejmě za ty roky, co se známe, se nějaký konflikt vyskytl, ale to je obzvlášť v pubertě normální. Považuji ji za velmi dobrou psycholožku, protože dokázat udržet pohromadě takové těleso je umění. Myslím si, že se časem i dirigentsky učila a zlepšovala. I po svém konci ve sboru jsem ho dál sledoval.

Jak jsi vnímal rozdíl mezi smíšeným kolektivem a čistě chlapeckým?

Zas takový ne, protože i v Radosti jsme kluci drželi pohromadě. Celá tato skupinka postupně přešla do Pueri, takže se toho moc nezměnilo. Rozdíl byl po hudební stránce, protože v Radosti jsme byli zvyklí jezdit po soutěžích a vyhrávat je, zatímco Pueri byli teprve na začátku. Na druhou stranu jsme přidáním tenoru a basu mohli zpívat jiný repertoár. My, co jsme přišli z Radosti rovnou do mužské části, jsme to měli tak říkajíc na háku, že toho umíme víc. Stejně jako v Radosti zde fungovalo patronství, takže jsme se starali o mladší a pomáhali jim po hudební i společenské stránce.

Máš nějaký výjimečný zážitek spojený s Pueri?

To je pro mě složitá otázka, protože mám vzpomínky smíšené do jednoho celku, kterému sám říkám Radost Pueri. Každopádně rád vzpomínám na tábory, kde jsem několikrát působil i v roli vedoucího. Velkým zážitkem bylo, když jsme poprvé zůstali se Zdenou po večerce a mohli se s ní normálně bavit, což bylo takovou zkouškou dospělosti. Jinak samozřejmě zájezdy, vzpomínám si na soutěž v italském Leccu, jezdili jsme do Belgie a Holandska, kde jsme si při opakované návštěvě vybírali i stejné rodiny, kde budeme bydlet. Celkově to byla exkluzivní a jedinečná možnost, jak se tehdy podívat do světa.

Na tento styl ubytování v rodinách tedy vzpomínáš jak?

Měl jsem k tomu vždycky ambivalentní vztah. Na jednu stranu mě to předem stresovalo, ale většinou to nakonec dopadlo poměrně dobře. Navíc jsem již na to byl zvyklý z Radosti, proto jsem věděl, co od toho můžu čekat. Poměrně vzácnou negativní zkušenost mám s Radostí pouze z Velké Británie, kde bylo vidět, že ty hostitelské rodiny to dělají jen pro peníze a nemají k tomu žádný vztah. Pak si pamatuju na chvíle, kdy jsem se málem propadl hanbou, protože kolega ze sboru, se kterým jsem bydlel, přivezl jako dárek čokoládu Milka, která byla u nás po revoluci hitem, jenže na západě tomu bylo samozřejmě jinak. Celkově na to vzpomínám dobře, protože je to fenomén, který člověk nezažije často.

Kromě toho, co jsi zmínil, máš i nějakou negativní vzpomínku?

Vzhledem k tomu, že o tom pár vteřin musím přemýšlet, tak mě hned nic takového nenapadne. Negativní zkušenosti mám mnohem více spojené s Radostí, protože Zdena udělala velmi chytrou věc, kdy ne všechny tamní modely přenesla do Pueri. V Radosti se podle mě až moc dbalo na výkon, což každý neunesl a nakonec to zasahovalo i do osobního života. To vedlo i k obrovské soutěživosti mezi námi ohledně nominací na zájezdy, kam logicky nemohli jezdit všichni. Mezi kluky byl tlak rozhodně daleko menší, také proto byl ten přechod jednodušší.

Když jsi nastoupil rovnou do mužské části, znamená to, že působení ve Státní opeře tě minulo?

Ano, s Pueri jsem tam neúčinkoval. Ale musím říct, že je to pro kluky skvělá zkušenost, trochu jsem jim tehdy záviděl, že to nepřišlo dřív a nemohl jsem se taky zúčastnit.

Pro Pueri je typické, že se jeho členové angažují také instrumentálně nebo scénicky, tebe se to týkalo?

Ano, hrál jsem na zobcovou flétnu, takže vždycky když byly potřeba flétničky, šel jsem hrát. Párkrát jsem byl i bubeníkem. Považuji to za přirozenou součást toho zpívání, Zdena měla přehled, kdo hraje na který nástroj, takže si na nás vlastně rovnou ukázala. Sám jsem se do toho nijak nehrnul, ovšem nebyl důvod, abych jí nějak odporoval. Po scénické stránce si pamatuju na malou roličku ve Hře o svaté Dorotě.

Jak se ke tvému působení ve sboru stavěli rodiče?

Tak na to mám jednu historku. Někdy v jedenácti, dvanácti letech přišlo období, kdy mě to nebavilo, kluci ve škole se mi smáli, takže jsem místo zkoušek začal chodit na hřiště. Třicetkrát jsem šel na hřiště a moje matka mě z něj pokaždé sebrala a přitáhla na zkoušku, byť třeba s půlhodinovým zpožděním a ostudou, a tím mi vlastně zachránila vztah k hudbě, protože těžko říct, jestli bych u ní bez toho zůstal. Jinak jsem na zkoušky chodil vždycky rád, ale za tohle jsem jí již mnohokrát poděkoval.

Jak tě sbor ovlivnil v dalším životě a výběru povolání?

Zcela zásadně. Nebyl to můj jediný zdroj hudebního vzdělání, chodil jsem také na nástroje, ale dalo mi to základy intonace a hudební nauky. Hlavní devizu vidím v tom, že mi to hudbu neznechutilo, což se u někoho bohužel stalo. Zdena to vedla dobrým způsobem, vybírala pestrý, zajímavý repertoár. Je velice nepravděpodobné, že bych se věnoval tomu, čemu se věnuji, kdybych neprošel sborem, protože studium na konzervatoři bylo právě jeho důsledkem. Díky pozici vedoucího na táborech jsem získal i pedagogické zkušenosti.

Měl jsi ambice přejít do sborového vedení?

Ne, vždycky jsem se viděl na pozici výkonného umělce. Nepovažuji se ani za systematika, myslím si, že učít mají lidé, kteří jsou pro to vybavení, a to já nejsem. Každého, kdo se za ten pultík postaví, obdivuju, protože vím, jaké naschvály jsme sbormistrům sami prováděli.

Poslal bys do Pueri gaudentes svého syna?

Můj syn již má od Zdeny předvyplněnou legitimaci, takže o tom přemýšlím. Pravděpodobně ano, jen si musím zjistit, jak to ve sboru funguje dnes, jestli se to za těch dvacet let nějak výrazně nezměnilo.

7. Závěr

Cílem bakalářské práce na téma Chlapecký pěvecký sbor Pueri gaudentes bylo zmapovat jeho vznik a vývoj. Navzdory velmi omezeným zdrojům byl splněn. Práce s prameny nebyla standardní. Vzhledem ke krátké obnovené historii chlapeckého sborového zpěvu na našem území, kterou můžeme datovat od založení královehradeckých Boni pueri roku 1982, neexistují žádné publikace, ať už souhrnné nebo specializované, které by se touto tematikou zabývaly. Proto byla tato bakalářská práce založena především na archivu samotných Pueri gaudentes, jenž je veden jak elektronicky, tak fyzicky. Tato data byla doplňována a obohacována informacemi z rozhovorů a konzultací se sbormistryní Zdenou Součkovou, z rozhovorů, které jsou zde přílohou, a také z paměti autora, který v době vzniku této práce byl dvacet let členem tělesa.

Působení ve sboru ovlivnilo stovky chlapců, včetně těch, kteří se hudbě dále nevěnovali. Kromě pěveckého vzdělání se jeho členům díky přesnému režimu zkoušek a příprav na koncerty dostalo i společenské výchovy. Díky dlouhodobé spolupráci se Státní operou Praha téměř každý z nich mohl nahlédnout k činnosti svých kolegů na nejvyšší sféře.

Pro menší skupinu dnes dospělých mužů měli Pueri gaudentes zcela zásadní vliv pro jejich budoucí život a kariéru. V hudební branži se prosadili bývalí členové, jakými jsou operní zpěváci Michal Křístek, Jan Morávek a David Nykl, populární zpěvák Vojtěch Dyk, dramaturg symfonického orchestru FOK Martin Rudovský, sbormistři Jan Pirner a Jan Zapletal a mnoho dalších, kteří se i po ukončení působení ve sboru snaží ve zpěvu dále pokračovat na úrovni sólové nebo hudební kapely.

Přestože může být sbor Pueri gaudentes chápán jako volnočasová aktivita při Základní umělecké škole v Praze 7, na umělecké scéně si vybudoval pozici jednoho z trojice nejlepších chlapeckých sborů v tuzemsku, vedle zmiňovaných Boni pueri a pardubických Bonifantes. Stejně tak v zahraničí získal již celou řadu ocenění. Za nejdůležitější odkaz sboru ale považuji fakt, jak pozitivním způsobem dokázal ovlivnit téměř každého svého člena. Proto doufám, že tento druhý nejstarší domácí chlapecký sbor bude na hudebním poli fungovat ještě mnoho let a vychovávat řadu dalších kvalitních zpěváků a lidí vůbec.

Seznam literatury a zdrojů

- <http://www.pueri.cz>, 3. 6. 2015
- archiv Pueri gaudentes, včetně sborového oběžníku Vox
- rozhovory a konzultace se sbormistryní Zdenou Součkovou
- osobní vzpomínky (autor je členem Pueri gaudentes od roku 1995)
- ŠLAIS, J. *Chlapecké sbory České republiky – Historie a současnost*. Diplomová práce. Olomouc : Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, 2012.
- SÝKOROVÁ, L. *Odkaz Miroslava Venhody ve světle hudebního časopisectví. Dokumentační sonda*. Bakalářská práce. Brno : Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, 2006.
- POHANKA, J. *Bonifanti, choralisté, žaltářníci a mansionáři v Praze: k organizaci a sociálním poměrům pražských zpěváků doby předhusitské*. Praha: Moravské museum, 1975, s. 182-203.
- VYSKOČIL, Jan Kapistran: *Arnošt z Pardubic a jeho doba*. Praha : Nakladatelství Vyšehrad, 1947. 679 s.
- <http://www.vosk.org>, 17. 6. 2015
- <http://www.bruncvik.eu>, 18. 6. 2015
- <http://img.radio.cz/pictures/hudebnici/>, 19. 7. 2015
- rozhovor s Martinem Rudovským
- rozhovor s Vojtěchem Dykem
- rozhovor s Michalem Křístkem
- rozhovor s Janem Zapletalem
- rozhovor s Janem Morávkem

8. Seznam příloh

- Příloha 1 Fotografie

Příloha 1 Fotografie

Zdena Součková

Libor Sládek

Denisa Nováková

Markéta Džuneva

Koncertní sbor

Pueri 3

Pueri 2

Pueri 1

Țutínci